

KULTÚRA

ROČNÍK XXII. – č. 20

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

20. NOVEMBRA 2019

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: kultura@orangemail.sk • Cena 1,60 €

Podľa The Daily Telegraph patri Ivan Marčuk, ukrajinský výtvarník, medzi sto géniov súčasnosti

Dvojročnica utrpenia

Krížová cesta slovenského katolicizmu sa začala v auguste 1944, keď nariadením povstaleckej Slovenskej národnej rady č. 5/44 boli poštátnené všetky katolícke školy a internáty, mnohé vedúce osobnosti katolíckeho života zaistené, väznené a trýznené, niekoľkí katolícki kňazi zavraždení (Anton Šalát, Ján Martinko, Ján Šeda, Ján Nemeč).

Postavenie Katolíckej cirkvi sa poznateľne nezlepilo ani po skončení bojov na fronte, ale aspoň a nezhoršilo. Nová fáza v postavení Cirkvi sa však zreteľne začala prejavovať od februára 1948.

Po komunistickom uchvátení moci vo februári 1948 nasledovali kruté opatrenia a zásahy, ktorými víťazná robotnícka trieda sa neľútostne vyrovnávala s porazenými triednymi nepriateľmi v znamení

hesla, kto nie je s nami, je proti nám. Medzi predstaviteľmi tzv. vykorisťovateľských tried, spojencami a agentmi západných imperialistov a inými skutočnými a vymyslenými nepriateľmi víťazného proletariátu, bola aj Katolícke cirkvi.

Zúctovanie s reakčnou buržoáziou to išlo pomerne rýchlo, takže už 4. mája 1948 generálny tajomník KSČ, Rudolf Slánský mohol referovať: „Cirkvi je jediný vážny protivník, ktorý nám zúštal.“

A tak od mája 1948 komunistický režim sústreďoval svoje likvidačné úsilie predovšetkým na Katolícku cirkvi. Činnosť všetkých katolíckych spolkov bola zakázaná, katolícke časopisy (okrem týždenníka Katolícke noviny a mesačníka Duchovný pastier) boli zastavené, Spolok sv. Vojtecha

dostal za správcu exkomunikovaného kňaza Alexandra Horáka, internáty a malé semináre, ktoré unikli prvej vlne poštátnenia, boli bez výnimky poštátnené a rehoľníci z nich odstránení, Ústredná katolícka kancelária bola v decembri 1948 zatvorená a jej vedúci (Anton

FRANTIŠEK VNUK

Botek a Dominik Bartosiewicz) zatknutí, žobravým rehoľiam bolo zakázané vyberať almužnu atď.

Už vo februári 1948 poslal predseda Ústredného akčného výboru Národného frontu (ÚAV NF) Alexej Čepička všetkým katolíckym biskupom list, v ktorom ich žiadal, aby vydali vyhlásenie, prípadne pastiersky list a v ňom jednoznačne vyslovili svoju lojalitu vláde Klementa Gottwalda.

Slovenskí a českí biskupi to urobili spoločným listom, v ktorom veľmi opatrne odpovedajú, že „Cirkvi sa neviaže na nijakú štátnu, alebo politickú formu, pretože má zvláštne poslanie a v tomto zmysle chce vždy slúžiť najvyšším záujmom ľudu.“

Komunisti dali tejto odpovedi vlastný výklad i širokú publicitu a označili ju za cirkevné odobrenie nového politického vývoja u nás.

Medzitým sa konali všeobecné voľby (30. mája 1948) s jednotnou kandidátkou (ktorá získala na Slovensku 84,91 % hlasov, v českých krajinách 87,12 % hlasov), bola prijatá nová ústava, abdikoval prezident Dr. Edvard Beneš a dňa 14. júna bol zvolený za prezidenta Klement Gottwald.

Po svojom zvolení za prezidenta Gottwald požiadal pražského

arcibiskupa Jozefa Berana, aby celebraval v katedrále sv. Víta slávnostné Te Deum. Bolo to nečakané gesto, ktoré prekvapilo každého. Komunistický prezident sa z vlastnej iniciatívy zúčastňuje tradičného cirkevného aktu vďakyvzdania, čo predošli českí prezidenti Masaryk a Beneš po svojom zvolení nikdy neurobili. Gottwaldova žiadosť a ochota arcibiskupa Berana prekvapila mnohých katolíkov a pomýlila mnohých veriacich.

Rovnako prekvapivá bola aj naliehavosť a úsilie, ktorým sa komunisti snažili o „dohodu“ s Katolíckou cirkvi v Česko-Slovensku. Z ich iniciatívy sa už v marci 1948 začali rokovania medzi predstaviteľmi Katolíckej cirkvi a česko-slovenskou vládou.

(Pokračovanie na 3. strane)

Nestále nám akoby osudovo ponúkajú výber z dvoch možností. Vraj sme malý národ, musíme sa teda suchnúť pod krídla mocného ochrancu. Lenže chyba lávky, mocný ochranca sa nepýta, či potrebujeme jeho ochranu. On prosto svoju ochrannú labu položí na náš chrbát a toho, koho tá jeho milostivá laba omína, rukami našich vlastných ľudí pošle niekam ďalej, raz do väzenia, na otrocké práce či do svojho exilového náručia na prevýchovu.

Príkladov tohto stereotypného správania je neúrekom. My sme zažili dve jeho podoby, keď sa

patriarchu Vseja Rusi Kirilla, ako v chráme Krista Spasiteľa, v tom chráme, ktorý nechal Stalin vyhodit' do vzduchu, hladí po hlavie chlapcov a dievčatá s červenou šatkou na krku.

Nech ma nikto neodsudzuje, že som k Rusku kritický. Rusko mám rád. A práve preto mu želim, aby sa vrátilo k hodnotám, ktoré bolševici odstraňovali aj s ich fyzickými nositeľmi. Ale nerozumiem, ako sa dá oblievať režim, v ktorom mizli ľudia bez stopy a kde sa opäť pokúšajú, pravda, sofistikovanejšie, kompromitovať pátračov po pravde.

Na druhej strane tu máme

Som za neutralitu

TEODOR KRIŽKA

vo svetovej vojne zrazili nám cudzie ideológie nacionálneho socializmu a stalinizmu, v podstate taktiež nacionálneho socializmu, ktorý nahradil globalistickú predstavu trockisticko-leninského svetového socializmu. Nahradil ju však nie preto, že by sa globalizmu vzdal, ale preto, lebo zmenil taktiku.

Ak by sme porovnali tlak oboch na slovenský národ, boli by sme prekvapení. Stačí si porátať obeť oboch totalít a dĺžku ich deštruktívneho pôsobenia.

V súčasnosti, keď sa už svet natoľko priblížil k skutočnému cieľu globalizmu, že stratil všetok ostych, nám opäť tvrdia, že nemáme na výber. Buď sa staneme vazalom liberálnej zvrátenosti, ktorá si slobodu predstavuje ako legitimizáciu zvrhlostí a útlak prirodzeného so všetkým, čo s tým súvisí, teda aj dehonestácie a ostrakizácie, alebo... Alebo vlastne ani neexistuje. To alebo je totiž iba Rusko, obkľúčené z troch strán, pripravené ako brav na pečenie. Rusko za tridsať rokov deklarovanej porážky komunizmu, resp. socializmu moskovského typu, nenašlo nijakú štátnu ideu, ktorá by ho mobilizovala. Prosím, nechytajte ma za slová, odvolávajú sa na mediálnu propagandu. Aj ja som videl stovky videí z patetických vojenských prehliadok a slávností, na ktorých veje bielo-modro-červená trikolóra, čím väčšia, tým lepšie. Ale okrem propagandy, donedávna ozaj úspešnej, počúvam aj názory múdrych ľudí, ktorí majú obavy o svoju vlasť. Ľudí, ktorým sa bridí obnova kultu Stalina. Ľudí, ktorí majú po krk televízneho premývania mozgov, spochybňovania zločinov bývalého režimu, tvrdení, že áno, Trockij bol zločinec, aj Lenin s ním, vrátane Stalina, ale Lenin bol najväčší génus ľudstva a Stalin zachránil impérium, no a samozrejme - porazil satana Hitlera.

Aby toho nebolo málo, uvidíte

globálny Deep State, totalitnú liberálnu mafiu, ktorá otvorila Pandorinu skrinku a vypúšťa z nej všetky ohavnosti, valcuje štáty a rozpúšťa národy ako v káve kocky cukru.

Medzi týmito kameňmi, medzi Charybdou a Scillou, sa cítim ako v žarnove. Nechcem byť súčasťou úpadku Západu, ale ani účastníkom novej utópie z Východu, aj keď chápem údel impérií, odsúdených iba rásť, alebo upadať.

Viem, že mi nebudete rozumieť, pretože väčšina z vás vníma Rusko ako obrancu tradičných hodnôt. Menej už viete, že od roku 1920, keď Lenin uzákonil umelé potraty, sa ruské mamičky vzdali 220 miliónov nenarodených detí, viac ako padlo ľudských životov vo svetových vojnách a bolševických represáliách dohromady. Rétorika je pekná vec, ale za ňou musia nasledovať skutky. Ale v Rusku je demografická situácia podobná ako v západnej Európe, a rovnako je to s islamom. Len v Moskve už žije pol milióna moslimov, a milovníkom súčasného ruského prezidenta musím pripomenúť, že považuje islam za bližší k ruskej pravoslávnej kultúre ako ku katolicizmu.

Rusko má aj vrstvu ľudí schopných kriticky vnímať prítomnosť a jej riziká. Túto vrstvu vnímam s úctou a nádejou. Ibaže zo škôl vychádza aj v Rusku práve taká progresívna mládež ako u nás, ktorá život berie ako príležitosť užít si, nie obetovať sa.

Slovensko stojí na hrane výberu, o ktorom sa na chvíľu rozhodne v budúcich parlamentných voľbách. Najviac mám strach z toho, že sa náš národ ešte viac rozvadí a rozdelí. Preto nevidím nič pozitívne v tom, či sa prikloníme tam, či onam, ak v oboch prípadoch hrozí, že sa budeme vnútorne nenávidieť a hlavne dehonestovať dedičstvo našich otcov.

Odkaz 17. novembra

Na úvod sa priznám, 17. novembra 1989 som mal bez jedného dňa dva mesiace a svet okolo mňa predstavoval len úsmev mamy a pohladenie od otca. Nepasujem sa preto za mladého odborníka na revolučné dni, ktoré mali zmeniť nielen Slovensko k lepšiemu. Aj keď sa to dnes nenosi, veľmi rád počúvam. Počúvam hlavne starších ľudí, pretože ich skúsenostiam a zážitkom sa dnes nevyrovnám. Zatiaľ. Preto si vám dovoľím predstaviť môj pohľad na to, čo priniesol Slovensku 17. november.

Revolúcia sa nedeje každý deň. Považujeme ju teda za prelom, ktorý má pochovať staré a pomôcť uzrieť svetlo sveta novému. Má odstrániť tiaže starých dní a postaviť mosty novým, lepším zajtrajškom. Lepšie zajtrajšky očakávali aj ľudia, ktorí sa postavili na slovenské námestia. Stáli tam niekoľko hodín či dokonca niekoľko dní a očakávali, že sa režim zmení k lepšiemu. Štrngali dokonca aj kľúčmi, bolo to memento, o ktorom sa bude hovoriť ešte dlho. Vtedy ešte netušili, že nie všetci účastníci zhromaždení sú tu preto, že chcú, ale že je to ich povinnosť.

Postupom času sa odhaľuje takzvaná nezávislosť organizátorov zhromaždení

od vtedajších a následných vládnych politikov. Prepojenia a spolupráca s vtedajšou ŠtB naznačuje, že všetko malo svoj plán. A ten sa naplnil.

Netrvalo dlho, utvorila sa nová federatívna republika a život Slovákov a Čechov mal smerovať k lepšiemu. Nikto nemal žiť za železnou oponou, všetci mali mať možnosť cestovať a vzdelávať sa v zahraničí, trh mal byť obohatený o kvalitné zahraničné produkty a svoje priemyselné a strojárnske skvosty sme mali vyvážať vo veľkom tak, že by sme nestačili vyrábať.

Ale opak ja pravdou pravdou.

Podotýkam, smutnou pravdou.

Ľudia začali poznávať dovtedy nepoznané pojmy ako chudoba, strata práce a nezamestnanosť. Začali sa stretať so situáciou, kedy ten, čo nepracuje, dostane viac ako ten, čo pracuje. Zistili, že aj ceny energií môžu stúpať a na to, aby mali vlastné bývanie sa musia zadlžiť na prakticky celý život. Vďaka pokrokovému Západu sme na Slovensku zistili, čo znamená privatizácia. Za pár halierov rozpredané štátne podniky, ktoré zamestnávali státisíce poctivých pracovníkov Slovákov. Za judášsky groš predané a odovzdané do zahraničia strategické

podniky. Rozum sa mi pozastavuje, ako za elektrinu, ktorú vyprodukuje na Slovensku, môžeme platiť Talianom. Alebo že vodu, našu kvalitnú čistú vodu distribuuje do domácností francúzska súkromná firma. Slovenské poľnohospodárstvo, obdivované na Západe je minulosťou. Z družstiev zostali len smútiace budovy zarastené machom.

Privatizácia sa dotkla aj zdravotníctva a zdravotného poistenia. Z pacienta sa stal zákazník, ktorý je liečený a nie vyliečený, pretože z toho je väčší profit. Štátne nemocnice sa rozpadajú, nové súkromné sa stavajú. Dnes si súkromná nemocnica zmyslí, že vás zoperuje, zajtra ruší pôrodnicu v okrese, kde sa jej to finančne neoplatí.

Štátny suverenitu sme dobrovoľne podriadili záujmom Bruselu. Kým sme do roku 1989 plnili príkazy Moskvy, dnes plníme príkazy Bruselu a Washingtonu.

Taká je realita dnešných dní. Myšlienka prosperity, slobody a vzájomnosti, ktorá panovala na námestiach v novembri 89, sa veľmi rýchlo rozplynula a nastala krutá realita. Oklamani ľudia dali mandát tým, ktorí ich oklamali.

JÁN KECSKÉS

Prosba k priaznivcom Kultúry

Najľahšia forma podpory nášho časopisu je predplatné,
z ktorého príjem je predsa len o málo väčší
ako zo stánkového predaja.

Predplatiť Kultúru si môžete jednoducho
na e-maile: Ganisinova.Renata@slposta.sk

Nepoľavujte v ušľachtilom úsilí,
prispejte na číslo účtu Kultúry
v Slovenskej sporiteľni

IBAN

SK6909000000000000170427664

SÚMRAK EURÓPY? NÁDEJ, ČI PREMÁRNENÁ CIVILIZÁCIA?

V Santiago de Compostela sa v dňoch 18. a 19. októbra pod vedením Mayora Oreju, bývalého španielskeho ministra vnútra a europoslancu išlo cca dvesto intelektuálov Európy, aby predstavili Dohovor Kultúrnej platformy Federácie ONE OF US "Za Európu vernú ľudskej dôstojnosti".

Tzv. „Francúzska cesta“ ideologicky tvárnená filozofi a bioetickými profesionálmi Inštitútu Jérôma Lejeuna v Paríži, má za cieľ analyzovať príčiny porušovania ľudskej dôstojnosti v Európe, poskytovať hodnotné vedecké informácie, spolupracovať s predstaviteľmi kultúry, Európskych univerzít a médií. Výzvy sú veľké, ide o bytie alebo nebytie našej civilizácie a ľudského druhu ako takého.

Oreja ako nepolitický humanistický líder "One Of Us sa s poľutovaním vyjadril: «Premárnili sme si civilizáciu». Nesmieme zabúdať na kľúče, ktoré umožnili skutočný pokrok ľudstva a jeho sociálne vymoženosti. Aktuálne dianie v Katalánsku kvalifikoval ako "predstavenie" a „krízu hodnôt“, ktorá má základ «v nenávisti k Španielsku».

Stretnutie na pôde Santiaga je výzva hľadať pravdu a odvážne spolupracovať v duchu hesla Ora et labora. Lahostajná a znechutená Európa, prijímajúca nanucované úchyľky vo vzťahu k životu, jednotne manipulovaná minoritou a poplatnými médiami - ak chce prežiť - musí sa sústrediť na svoje morálne a duchovné rozmery. Európska kríza nie je ekonomická, ani politická, ale civilizačná.

MUDr. ANNA KOVÁČOVÁ
Účastníčka stretnutia

Drahí priatelia, stretli sme sa už pri najmenej dvakrát, vo Valencii (máj 2018) a v Paríži (Senát, február 2019, pozn. prekl.), dnes sme tu, v Santiagu. Paríž, naše posledné zastavenie, bol kedysi - a dnes je čím častejšie - východiskom pútnickej takzvaných „francúzskej cesty“. A teda, nič prirodzenejšie, ako stretnúť sa práve tu.

Santiago je symbolická lokalita, stelesnenie konvergujúcich európskych ciest. Púte sa začínajú na rôznych miestach, ústia v Santiagu a zhromažďujú pútnikov z celej Európy. Podobne, i my sme sa tu dnes zišli takmer zo všetkých oblastí kontinentu.

Mesto sa nachádza blízko najzápadnejšieho cípu „Starého kontinentu“...keďže kedysi nik nevedel, že na druhej strane Atlantiku existuje nový kontinent. Výbežok, ktorý sa - nie bez príčiny - volá Cabo Fisterra - a je odtiaľto na zahodenie kameňom. Iste, portugalský Cabo da Roca, kde „končí zem a začína more“, je o čosi viac na východ. Ale tu, tak ako i v Bretónsku, je iný Finisterra; ako v Cornwall, na konci sveta, ako i v Dunmore Head v Írsku, kde je to „ďaleko od všetkého“, alebo - aby som bol zdvorilý - „na konci sveta“.

Nijako inak si neviem lepšie predstaviť to, čo nazývam „excenrickou identitou Európy“. Pretože Európa, prv ako bol objavený Nový Svet, sa vždy cítila byť ďaleko. Ďaleko od Grécka, od jeho odvážneho filozofického, literárneho i vedeckého diania. Ďaleko od Svätej Zeme, kde bola napísaná Biblia, a kde zomrel i bol vzkriesený Ten, ktorému sa klaňajú kresťania. Európa odjakživa

poškuľovala po referenčných bodoch situovaných ďaleko mimo nej a v nich hľadala svoj autentický stred: Atény a Jeruzalem, profánne i náboženské ohniská európskej elipsy. A práve tu, v najvzdialenejšom bode, najživšie cítime potrebu priľnúť ku skutočným prameňom Európy.

2. Sme tu na konci sveta, v každom prípade tam, kde končí Európa. Možnože i na konci Európy, na konci jej síl. To, že je v kríze, to vie každý, každý to cíti. Len klamári sa uspokojia s tým, že si to len myslia, a nepovedia nič. Po svojom vplyvom tichom vzos-

zabrániť jeho devastujúcim následkom. Počtom ich nie je veľa, no predsa viac, ako by nám to podaktorí chceli nahovoriť. Tí sú v Európe roztrúsení v rôznych krajinách a často - zámerne alebo inak - ich verejné médiá ignorujú. Majú solídne a rozumovo podložené argumenty, no mocipáni ich zvyčajne zmetú zo stola mávnutím ruky. Preto si myslia, že sú osamotení, minorita vydaná napospas dejinám.

3. Cieľom predošlých podujatí bolo dať možnosť niektorým z týchto oponentov stretnúť a spoznať sa. Tak-

Slovo „kultúrny“ je veľmi dôležité. Rozhodne patrí na úroveň, ktorá predurčuje politiku. Cieľom politiky je dať formu tým požiadavkám, ktoré prináša kultúra. Politika je legitímna, ak má vymedzený cieľ dať vôľu ľudu - ktorému boli dané dobré informácie a možnosti zrelej úvahy - do zákonov. Jej úloha je však zvrátená, ak ide len o nátlakové skupiny stavajúce na mediálnom bombardovaní. To vytvára dojem, že túžby nepatrných menšín musia byť za každú cenu uspokojené, aj keby celá táto vnútorná logika viedla k monstruozitám,

alebo vo vnútri nás prinesú rána, ktoré spievajú.

Ohrozuje nás kultúra - ak si zaslúži toto pomenovanie - ktorá by všetko chcela zredukovať na to, čo sa dá kúpiť alebo predať. Nielen práca človeka sa stáva tovarom, ale aj jeho samotné telo, ktoré sa viac nemá úctu a berie sa ako stroj. Dieťa sa takto stáva komoditou, uterus miesto na požičanie a vyhodenie, ak má nejaký defekt. Čo sa týka ľudí bez schopnosti produkovať alebo kupovať, tí budú skartovaní. Tzv. bioetické otázky sa týkajú počiatku života a druhu, ako aj podmienok,

Francúzsky filozof **RÉMY BRAGUE**

Predstavenie EURÓPSKEJ KULTÚRNEJ PLATFORMY „JEDEN Z NÁS“ - ONE OF US

tupe v jedenástom storočí, zrýchlenom v pätnástom, dosiahla svoj vrchol v devätnástom. Dvadsaťte storočie ju vrhlo do samovražedného diania poznačeného dvoma vojnami a genocídou.

Európa sa v ekonomike aj v politike už dnes cíti zosadená z trónu Spojenými štátmi, zajtra Čínou, pozajtra Indiou alebo Afrikou. Ekonomika a politika sú nevyhnuté a úctyhodné vedy, ale nepredurčujú všetko. Lebo zlo neprichádza zvonka. Bolo by zároveň neúčinné i nespravodlivé obviňovať len vonkajšie faktory. Z Európy vyšli obe vojny, ktoré nazývame svetovými, i smrtiace ideológie. Zodpovednosť Európy je obrovská. Také sú aj zlá, ktoré ju zožierajú. Všetci chcú rozdeliť vinníkov - naľavo populizmus, napravo invázia migrantov, dokonca postup islamu. Avšak práve rozvod hluchých elit a „poníženého“ ľudu prenechaného vlastnému osudu provokuje výbuchy hnevu využívané demagogmi. Demografický prepád Starého kontinentu je dôvod kompenzácie nedostatku mládežou Maghrebu a Afriky. Morálna a duchová bieda splodená odmietaním kresťanstva a zabúdaním na biblické základy prináša úspechy kazateľom Islamu.

Dnes sa tu zišli mnohí, čo sa na veľkých fórach pýtajú, aké sú pravé príčiny tohto vývoja a majú v úmysle

isto zamerali sa na vytvorenie slobodnej federácie a koordinácie, či ako to nazvať, na podklade vzájomného spoznávanie sa pri tejto činnosti.

Teraz máme prejsť do druhej fázy a postaviť Európsku kultúrnu platformu. Dovoľte mi, aby som stručne vysvetlil tieto tri slová, počnúc posledným.

Prívlastok „európsky“ nemá obmedzujúci charakter. Dnes sú tu prítomní predstavitelia dvanástich európskych krajín. Chýbajú ľudia, áno, ale nie je to zlé. Na druhej strane by sme mali preniesť svoj pohľad ponad osoby, a pozrieť sa, čo v Európe má pôvod v európskych kultúrnych prvkoch. Európa nám odovzdala na jednej strane rigoróznou vedu, účinnú technológiu, právny stav, ktorý býva viac ako len slovo. No z Európy ide aj istá sekularizácia, zrieknutie sa morálnych hodnôt, strata zmyslu pre krásu toho, čo je ľudské.

Zaiste, áno, všetko to zasiahlo celú planétu, či v dobrom, či v zlom. To „európske“, neutrálne, je ale na každej strane. Z toho vyplýva, že európski občania majú väčšiu zodpovednosť. Ako hovorí príslovie: „Ryba smrdí od hlavy“. Liečiť túto hlavu je kolektívna povinnosť nás všetkých. Pod obsahy hlavy spadá presne to, čo popisuje prívlastok „kultúrny“.

dokonca k vymiznutiu - čistému a jednoduchému, skôr a či neskôr - spoločnosti, keby sa spomínané túžby zmenili na pravidlá správania.

Kultúra nám umožňuje dívať sa na okolitý svet, či na nás samých z istého predurčeného zorného uhla, v istej determinovanej farbe. Kultúra nám odpovedá na otázky, kto sme, kde sme, na zemi, na nebi, medzi inými živými bytosťami, medzi našimi blíznymi. Kultúra tak riadi naše skutky dokonca aj v politickej a ekonomickej oblasti. Ak je to skutočná kultúra života, vedie nás uvedomovať si krásu sveta, dôstojnosť toho, kým sme a noblesnú úlohu, ktorú sme dostali.

Aká je terajšia „kultúra“? Je to kultúra? Je to kultúra života?

Možno o tom pochybovať.

A teda je dôležité urobiť kritický inventár tejto „kultúry“. To bude prvá úloha Observatória, ktoré nám predstaví Guillaume Bernard. Nemá zmysel vyplakávať za tým, čo sa stratilo, ani sa vrhať do sľubov, ktoré tak či onak nebude možné nikdy splniť. Nechceme ľutovať za minulosťou, ktorá bola oveľa menej ružová, ako o tom snívá reakčná nostalgia. Nechceme ani čakať, kým nám dobrodružné manipulácie so spoločnosťou alebo s prirodzenosťou, mimo nás

ktoré umožnia pokračovanie ľudského rodu. Tieto sú podstatné. Žiadajú si rozumnú a múdru odpoveď, a to je potrebná a naliehavá úloha.

Ale tieto podstatné problémy nie sú základné. Nestačí postaviť sa proti dominancii trhu a proti technológii v jeho službe. Tiež musíme vedieť - a dať to poznať druhým - čo je človek, aké sú jeho povinnosti. Tvárou tvár voči kultúre, ktorú nám chcú vnútiť, sa budeme pýtať, akú kultúru - tú pravú - naozaj chceme, a ako máme pracovať na jej utváraní. To bude druhá úloha Observatória, s čím sa obraciam na Guillaumea Bernarda.

Ostáva mi ešte vysvetliť slovo „platforma“. Hlavná myšlienka je „báza“, „východiskový bod“. Nevieť nájsť nič lepšie ako tento obraz, aby sme to pochopili. Naša „platforma“ sa bude podobáť na tú, čo sa dáva na more pri ťažbe nafty. Tam sa budú robiť hlbkové vrty do najneviditeľnejších a najhlbších vrstiev kultúry. Želáme si vydolovať a extrahovať to najpodstatnejšie: čo nám pomôže pokračovať a ísť dopredu: nielen pre motory. Pre to, aby sme mali silu, túžili pokračovať a stávali sa ľudskými.

Preložila

MUDr. ANNA KOVÁČOVÁ,
rod. Habovštiaková

(Pokračovanie z 1. strany)

Rokovania intenzívne pokračovali v máji 1948, kedy sa obe delegácie stretli trikrát (10., 14. a 24. – 26. mája). I keď sa rokovalo väčšinou o „vnútorných záležitostiach“, biskupi si postupne uvedomovali, čo je pravým cieľom rokovaní: obísť Vatikán a odpútať Katolícku cirkev v Česko-Slovensku od Ríma.

Dnes bezpečne vieme, čo slovenskí a českí biskupi vtedy iba tušili, že stranické orgány mali už vypracovaný plán stratégie boja proti Cirkvi. Klement Gottwald to vyjadril na schôdzke Ústredného výboru Komunistickej strany Česko-Slovenska (ÚV KSČ) dňa 9. júna 1948 týmito slovami: „Docíliť, aby se katolíci s Vatikánem rozešli a stali sa národní církví... Pryč od Říma a směrem k národní církvi.“

Zamýšľanú metódu vynorujúceho sa zápasu o dušu národa definoval predseda Ústredného akčného výboru Národného frontu Alexej Čepička takto: „Cílem církevní politiky Národního frontu po únoru je získávat pro Národní front drobné duchovenstvo a neutralizovat církevní hierarchii.“

Snaha odtrhnúť Katolícku cirkev od Vatikánu bola silná, ale odhodlanie biskupov ostať vernými Rímu bolo ešte silnejšie. Táto neústupnosť katolíckej hierarchie sa pripisovala Vatikánu a jeho diplomatickému zástupcovi v Prahe Gennarovi Verolínovi, ktorý stál na čele pražskej nunciatury od 12. marca 1948.

Niektorí biskupi pokladali rokovania za zbytočné, iní si zas mysleli, že je možno nájsť prijateľný kompromis. Medzitým prebiehali ďalšie a stále ťažšie stretnutia predstaviteľov Katolíckej cirkvi s predstaviteľmi štátu. Stanoviská sa stále rozchádzali a vyhladky na dohodu sa skôr vzdávali než zblížovali. Postavenie Katolíckej cirkvi sa však stále viac a viac zhoršovalo, ako o tom svedčia početné vládne adresované memoranda a sťažnosti krivdami postihutej Cirkvi.

Koncom februára 1949 odcestoval do Ríma olomoucký arcibiskup Josef K. Matocha, ktorý - spolu s nitranským biskupom Eduardom Němcem a litoměřickým biskupom Štěpánom Trochom - bol vedúcim hovorcom a delegátom pri rokovaní s vládou. V Ríme informoval vatikánske kruhy o situácii u nás a žiadal o rady a pokyny do ďalšej konfrontácie, ktorá bola nevyhnutná. Z Ríma sa vrátil 4. marca.

V dňoch 22.-23. marca sa konali porady slovenských a českých biskupov v Dolnom Smokovci. Počas porád sa našlo v konferenčnej sieni odpočívacie zariadenie: zrejme o obsahu porád chcel vedieť aj niekto druhý. Konferencia bola hneď prerušená a biskupi poslali protest predsedovi vlády A. Zápotockému i ministrom vnútra V. Noskovi. Po dlhšom čase im odpovedal minister Nosek, vysvetľujúce, že odpočívacie zariadenia namontovali „západné spravodajské agentúry, alebo Vatikán!“

Po tomto incidente ďalšie rokovania s vládou uviazli a v apríli 1949 skončili definitívne. Komunisti sa teraz rozhodli uskutočniť svoj projekt „národnej“ cirkvi iným spôsobom: bez biskupov, iniciatívou „drobného kléru a pracujúceho veriaceho ľudu“. A aby konfúzia bola čím väčšia, projekt dostal meno Katolícka akcia.

V máji 1949 boli zriadené pri krajských a okresných národných vý-

Katolícka cirkev a komunistický útlak od februára 1948 do februára 1950

boroch (KNV a ONV) tzv. cirkevné referáty, ktorých úlohou bolo sledovať, kontrolovať a usmerňovať náboženský život v každej obci a osade. Osobitná pozornosť sa mala venovať činnosti jednotlivých kňazov, mali sa zisťovať ich postoje k režimu, ich osobné vlastnosti a slabosti, ich vplyv v prostredí, v ktorom pôsobia. Na podklade takto získaných informácií boli kňazi postupne rozdelení do štyroch skupín:

1. vlasteneckí kňazi, ochotní spolupracovať s režimom;
2. nerozhodní, ale potenciálni spolupracovníci;
3. politicky neutrálni, ale bez vyhladky na spoluprácu;
4. vyložene reakční a zaujatí voči režimu.

Spomedzi vlasteneckých kňazov a „pokrokových“ katolíckych laikov bolo vybraných asi 70 delegátov, ktorí boli pozvaní do Prahy na 10. júna 1949. Iba v Prahe im prezradili pravý cieľ ich schôdzky: založenie Katolíckej akcie, ktorá mala byť „celonárodným hnutím veriaceho ľudu a drobného duchovenstva“. Hneď bol ustanovený aj celoštátny výbor KA, ktorého predsedom sa stal Ing. Ferdinand Pujman, režisér opery Národného divadla a tajomníkom Vojtech Török, učiteľ a poslanec z Trstenej. Zhromaždeniu sa prečítal už vopred pripravený ohlas Katolíckej akcie, ktorý bol „jednomyselne prijatý“ a adresovaný slovenskej a českej verejnosti.

Išlo tu o zákernú akciu, ktorá mohla mať ďalekosiahle dôsledky. Biskupi však odvážne odhalili tento pokus o schizmu pastierskym listom, ktorý mal názov Hlas českých a slovenských biskupov a ordinárov veriacim v hodine veľkej skúšky. List sa mal čítať vo všetkých katolíckych kostoloch pri nedeľných bohoslužbách 19. júna 1949. Komunisti chceli čítaniu listu zabrániť a zakázali jeho čítanie. Podarilo sa im to iba čiastočne. Pri pokuse zasiahnuť proti kňazom, čo napriek zákazu list čítali, došlo na Slovensku v 34 obciach k zrážkam bezpečnostných zložiek s veriacimi, ktorí sa odvážne postavili na obranu svojich kňazov.

Tieto vzbury, ktoré prebiehali od 19. júna do 10. júla 1949 patria k najmasovejším prejavom odporu proti komunistickému násiliu v Česko-Slovensku. Neboli však celoštátne, vyskytli sa iba na Slovensku, a preto nemohli v patričnej miere ovplyvniť proticirkevnú politiku v štáte. Podľa úradnej správy sa na týchto protestných vzburách „zúčastnilo dohromady 22 – 25 000 osôb v 34 obciach... stíhaných bolo 756 osôb, počet odsúdených činil 467 osôb, odsúdených dohromady na 547 rokov.“

V tomto štádiu radikálne zasiahlo do vývoja udalostí Vatikán. Dekrétom Kongregácie Svätého Ofícia z 20. júna 1949 odsúdil komunistami spon-

zorovanú Katolícku akciu ako podvodnú, lebo chce „naviesť katólikov Republiky, aby odpadli od Katolíckej cirkvi a odstúpili od poslušnosti povinnej zákonitým pastierom Cirkvi.“ Preto „všetci, ktorí sa k nej pripojili pripoja, ako schizmatici a odpadlíci... upadnú do exkomunikácie... v zmysle kánona 2314.“

O desať dní neskoršie, 1. júla 1949, Kongregácia Svätého Ofícia vydala ďalšie rozhodnutie, podľa ktorého „veriaci, čo vyznávajú materialistickú a protikresťanskú náuku, ju obhajujú a šíria...“, podliehajú exkomunikácii osobitným spôsobom vyhradenej Svätej stolici.“ Oba dokumenty boli publikované v oficiálnom vatikánskom buletine Acta Apostolicae Sedis 2. júla 1949. V krátkosti: podvod s „Katolíckou akciou“ komunistom nevyšiel.

Po neúspechu Katolíckej akcie sa hľadali vinníci. Nie však v kádrioch strany, ale v radoch „triedneho nepriateľa“. Prvou obeťou, ktorú bolo treba potrestať, bol Vatikán, konkrétne chargé d'affaires Svätej stolice v Č-SR, Gennaro Verolino, ktorý bol v júli 1949 z Prahy vypovedaný ako persona non grata. Po ňom ostal na apoštolskej internunciature už iba jeden úradník, Ottavio de Liva. Pražská vláda vládla úmyselne sťažovala jeho prácu, aby ho prinútila k odchodu. A keď sa – napriek mnohým pokoreniam – nepoberal sám, bol dňa 16. marca 1950 z Prahy vypovedaný. Obvinili ho zo zasahovania do vnútorných záležitostí štátu a zo zneužívania svojho postavenia. Súčasne bol v apríli 1950 odvolaný česko-slovenský vyslanec pri Vatikáne Dr. Ilja Rath a týmto činom diplomatické styky medzi Svätou stolicou a Č-SR boli na dlhé roky prakticky prerušené.

Oveľa vážnejšie a v dôsledkoch škodlivejšie boli vnútropolitické proticirkevné opatrenia a zásahy, ktoré nasledovali vzápätí po fiasku s Katolíckou akciou a v rokoch 1949-1950 dopadali na Cirkev veľmi husto. Prv než sa mohla spamätať z jedného úderu, už nasledoval druhý.

Rozhodnutie ovládnuť Katolícku cirkev cestou legálnych opatrení padlo na zasadnutí predsedníctva ÚV KSČ dňa 12. júla 1949. V auguste 1949 dostali biskupi a všetci na slobode sa nachádzajúci kňazi text návrhu zákona o úprave platových a majetkových pomerov duchovenstva a cirkvi spolu s dôvodovou správou a so sprievodným listom, ktorým boli vyzvaní, aby sa k návrhu vyjadrili.

Biskupi včas postrehli potenciálne nebezpečenstvo toho zákona a na svojom stretnutí v Trnave dňa 14. a 15. augusta (kde sa zišli pri príležitosti biskupskej vysviacky Ambróza Lazika a Róberta Pobožného) sa dohodli obrátiť sa na kňazov osobitným obežníkom. V obežníku vyzvali kňazov, aby sa k návrhu postavili odmietavo a súčasne im naznačili, v a-

kom zmysle majú odpovedať.

V tom istom čase tlač a oznamovacie prostriedky vykresľovali tento „zákon o kongruie“ ako veľkorysé gesto zo strany štátu, ktorým sa po zásluže oceňuje a každému rovnakou mierou odmeňuje kňazská práca.

V podstate išlo o dva zákony: zákon č. 218/1949 o hospodárskom zabezpečení cirkvi a náboženských spoločností štátom (tiež známy pod menom „zákon o kongruie“) a zákon č. 217/1949 o zriadení Úradu pre veci cirkevné. Oba zákony boli odhlasované v pražskom parlamente dňa 14. októbra 1949.

Pravým cieľom týchto zákonov bolo ďalšie oslabenie postavenia Cirkvi. Jej pôsobenie malo podliehať vládnej kontrole a kňazi mali byť hospodársky závislí na štáte a nie „na ľubovli biskupa“. Zákom č. 217/49 bol zriadený Státny úrad pre veci cirkevné (na čele ktorého stál Z. Fierlinger) a jeho odbočka na Slovensku Slovenský úrad pre veci cirkevné (na čele ktorého stál G. Husák a od 3. apríla 1950 L. Holdoš). Tieto dva úrady mal „dohliadať“, aby cirkevný a duchovný život sa vyvíjal v súlade s ústavou a so zásadami ľudovodemokratického režimu.“ Zákon č. 218/49 mal urobiť z kňazov platených štátnych zamestnancov, úplne podriadených štátnej moci.

Nevyhnutným predpokladom vyplácania pravidelného mesačného platu (kongruy) bol však štátny súhlas k výkonu pastoračnej práce a prvou podmienkou súhlasu bolo zloženie sľubu vernosti republike.

Tieto sľuby sa skladali v januári 1950. V tomto štádiu biskupi už nenariaďovali kňazom odmietnuť osvedčenie vernosti štátu, iba implicitne naznačovali, že to ponechávajú ich osobnému rozhodnutiu. Tých však, čo sa rozhodnú sľub zložiť, žiadali, aby k sľubu pridal písomné, alebo ústne vyhlásenie: „Sľubujem... Dokiaľ to nebude v rozpore so zákonom Božím a s prirodzenými právami človeka.“

Kým Katolícka akcia skončila pre komunistov pokorujúcou porážkou, výsledky zákonov č. 218 a 219/49 pokladali za veľký úspech a ideologický triumf. Ladislav Holdoš hrdo vyhlasoval (v Banskej Bystrici dňa 17. februára 1950): „Vysoká cirkevná hierarchia sa pokúšala terorizovať kňazov, aby nebrali platy, a predsa dnes niet na Slovensku ani jediného duchovného, ktorý by plat od štátu odmietol. Viedla tiež kampaň proti skladaniu sľubov vernosti Republike a dnes niet na Slovensku jediného duchovného, ktorý by tento sľub odoprel zložiť.“

Podobne jasal aj vedúci Slovenského úradu pre veci cirkevné, Dr. Gustáv Husák. V svojej Správe o niektorých cirkevných otázkach, predloženej predsedníctvu KSS dňa 2. feb. 1950, víťazoslávne referoval, že „k zloženiu sľubu bolo vyzvaných 1775 rímsko- a gréckokatolíckych

kňazov, z ktorých 1719 zložilo sľub hneď a 56 sa ospravednilo a tí potom zložili sľub neskoršie.“

Tieto čísla hovoria veľa, ale nehovorí všetko. Podľa vatikánskej ročenky Annuario

Pontificio 1950, v r. 1949 bolo na Slovensku 2128 svetských a 408 rehoľných kňazov. Spolu teda Slovensko malo 2536 kňazov. K skladaniu sľubov vernosti bolo pozvaných však iba 1775 kňazov, t.j. asi 70 %. Neboli pozvaní rehoľní kňazi, kňazi IV. kategórie (tzv. vyložene reakční) a samozrejme ani kňazi v žalároch a pracovných táboroch. Dohromady bolo teda obidených asi 350 svetských a 400 rehoľných kňazov. Medzi nimi sa istotne nachádzali mnohí, ktorí by boli vedeli povedať „nie“.

Tieto dva pôsobenie Cirkvi obmedzujúce zákony boli iba úvodom krutých opatrení, ktorými režim prostredníctvom Úradu pre veci cirkevné terorizoval biskupov, kňazstvo a veriacich v ďalších mesiacoch a rokoch. V apríli 1950 nasledovala likvidácia mužských rehoľí, likvidácia Gréckokatolíckej cirkvi, izolácia (domáce väzenie) biskupov, v auguste 1950 likvidácia ženských rehoľí, mierové výbory duchovenstva, zatvorenie biskupských seminárov a iné zásahy do výchovy kňazského dorastu a mládeže, kontrola činnosti Spolku sv. Vojtecha a Katolíckej charity, v januári 1951 monsterproces s biskupmi Vojtaššákom, Buzalkom a Gojdičom... a tak ďalej až do novembra 1989.

Hodno si pripomenúť tieto bolestné udalosti, ktoré pred 70 rokmi zasiahli nielen nejakú abstraktnú cirkev, ale priamo aj rodičov a starých rodičov súčasnej generácie. S úctou sa treba pokloniť týmto trpiteľom a ich vernosti Cirkvi a národu. Boli vystavení tvrdým skúškam a statočne v nich obstáli, neváhajúc priniesť ani tie najťažšie osobné obete.

Ich zásluhou sa náboženský život mohol naplno rozprúdiť po páde prenasledovateľov v roku 1989. Svojím hrdinským postojom zanechali nasledovania hodný príklad. Bohužiaľ, dnes so sklamaním musia prijať trpkú skutočnosť, že ich odhodlanosť a vernosť má stále menej a menej nasledovateľov. Ich potomci nevedia odolávať nástrahám liberálnych a sekularizačných vplyvov s tým vnútorným presvedčením, ktoré inšpirovalo a viedlo ich.

Dnes sme svedkami všeobecného úpadku religiozity a tradičných mravných hodnôt. Strácame to, čo naši rodičia a starí rodičia zachovali za cenu veľkých obetí. Sme svedkami, ako sa suchou cestou do verejného života vtiera to, čo ateistický režim nevedel presadiť násilnými prostriedkami. Bolo všetko to utrpenie, ten svätý vzdor a tá neochvejná viera v rokoch 1944-1989 nadarmo?

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane!

Črievky z Nemecka (4)

Zo skicára Andreja Mišanka

Ešte pred moslimskou inváziou do Európy v roku 2015 som si na internetovej stránke nemeckej vlády všimla detailné informácie pre potenciálnych žiadateľov o azyl v Nemecku. Okrem návodu, čo má žiadateľ uviesť, aby jeho azylové konanie bolo vybavené pozitívne, bol informovaný aj o jeho finančnom a zdravotníckom zaopatrání. Chápala som to ako pozvánku do Nemecka pre obyvateľov z „exotických“ krajín. Presvedčili ma o tom i po mestách rozvešané veľké plagáty, z ktorých sa na mňa usmievali moderní „nemeckí“ rodičia. Jeden z nich bol tmavej pleti, druhý bol akože Nemecký a deti boli mulatí, čiže z každého rodiča mali niečo. Dnes má Nemecko tých, po ktorých tak túžilo, nadostač. Nemeckí politici s hrdosťou vyhlasujú, že už aj moslimovia sú súčasťou Nemecka. Kto vie ale, či o niekoľko desaťročí nebudú aj moslimovia vyhlasovať, že aj Nemci sú súčasťou Nemecka. Moslimský živel v Nemecku je badať na každom kroku, a to nie len dolu na zemi, ale aj nad ňou, na bilbordoch. Pred tohoročnými voľbami do EU-parlamentu zdobili ulice nemeckých miest veľké bilbordy s nápisom „Medzinárodné študovať. 4000 univerzít. Jedna Európa“ a na nich zobrazení dvaja bratráti moslimovia a jeden Nemecký s okuliarmi. Mali osloviť mladých ľudí, aby „správne“ volili. A aj oslovili. Strana Zelených, ktorá by najradšej všetkých etnických Nemcov vymenila za nových „Nemcov“, dostala toľko hlasov, ako nikdy predtým!

V roku 1950 žilo na svete približne 470 miliónov moslimov, z toho zhruba 70% v Ázii a okolo 30% v Afrike. Odvtedy ich počet vzrástol päťnásobne na 2,3 miliardy. Ich podiel na svetovej populácii sa zvýšil z 19% na 31%. V roku 1950 žilo v celom islamskom svete o 20 percent menej ľudí ako v Európe, v roku 1990 ich bolo už o 80% viac a v roku 2015 žilo v islamskom svete trikrát viac ľudí ako v Európe. V Sýrii sa počet obyvateľov od roku 1950 zvýšil šesťnásobne, v Iraku až osemnásobne, v Tunisku trojnásobne a v Egypte takmer päťnásobne. Podľa prognózy OSN sa v nasledujúcich rokoch zvýši počet obyvateľov v Egypte o ďalších 60 miliónov. Dnes má Egypt 94 miliónov obyvateľov. Počet obyvateľov Iránu vzrástol od roku 1950 zo 17,1 na 79,1 milióna obyvateľov a Alžírka sa zvýšila päťnásobne, ročne sa tam narodí okolo 950 000 detí. V Sudáne sa počet obyvateľov od roku 1950 zvýšil sedemnásobne, každých 25 rokov sa populácia zdvojnásobí. Medzi najchudobnejšie krajiny na svete patrí Niger, nesmierne bohatý na naftu. Keď sa táto bývalá francúzska kolónia v roku 1960 osamostatnila, mala 3,5 milióna obyvateľov a teraz má 20 miliónov. Podľa prognózy OSN bude mať v roku 2050 až 72 miliónov. Pred niekoľkými desaťročiami sa nachádzali v Európe moslimské menšiny len na Balkáne ako dedičstvo Osmanskej ríše a v súčasnosti žije v Európe (okrem Ruska)

viac ako 26 miliónov moslimov. V uliciach mnohých európskych štvrtí dominujú moslimské šatky s veľkým počtom detí a kočíkov, očividný symbol napredovania islamu v Európe. Vo všetkých krajinách s moslimskými menšinami je pôrodnosť moslimov výrazne vyššia ako u majoritnej populácii. Napríklad v Španielsku sa počet moslimov od začiatku 90. rokov minulého storočia zvýšil z necelých 200 000 na približne 2 milióny!

Berlínsku časť Neukölln obývajú zväčša Turci a Arabi. Podľa moslimských zvyklostí si tu dievčatá zväčša nevyberajú svojich budúcich manželov sami, robia to za nich rodičia. Už ako 8 ročné často vedia, za ktorého bratranca sa budú vydávať a 12 – 13 ročné dievčatá nie sú proti skorému vydaju. Výsledkom je nedostatočné alebo žiadne vzdelanie, skoré manželstvo a veľké množstvo detí. Z 39 štátnych základných škôl nemalo v tejto časti Berlína v septembri 2016 okolo 71,1% žiakov nemčinu ako materčinu. V 11 školách presahoval tento podiel viac ako 90%, v 20 školách nad 80% a len v 4 školách pod 40%.

Vysokou pôrodnosťou je islam na pochode podriadiť si tú časť zemegule, ktorá mu to umožní. A Európa mu to umožňuje všestranne, či už atraktívnymi sociálnymi dávkami, zlučovaním rodín pozostávajúcich aj z niekoľko desiatok členov, prehnanou toleranciou a rôznymi výhodami, o ktorých môže domorodé obyvateľstvo iba snívať. Všimla som si to nedávno v Berlíne. Tam dostať byt je takmer nemožné, a o zaplatiteľnom ani nehovoriac. Zato v berlínskej časti Marzahn som videla parádne byty pre imigrantov, ktoré začali pre nich stavať hneď koncom roka 2015.

O trestných činoch afro-ázijských votrelcov sa nesmie informovať, aby sa vraj nepodporoval rasizmus a xenofóbia zo strany Nemcov. Podobne je to aj v iných európskych štátoch, napríklad vo Švédsku, kde je polícia oficiálne zakázané uvádzať kriminálne činy spáchané utečencami. Táto však zaviedla „kódex 291“, ktorý od konca roka 2015 zhrmažďuje správy o trestných činoch imigrantov.

V Nemecku vyrástli po moslimskej invázii ako huby po daždi centrá s ľudomilnými názvami, napr. „Zentrum für Demokratie“ (centrum pre demokraciu), čiže niečo ako poradne pre imigrantov, a aby ani Nemci neboli „ukrátení“, pre tých sa robia „Medzinárodné týždne proti rasizmu“ (Internationale Wochen gegen Rassismus). Tam sa dozvedia niečo o nemeckom rasizme a nemeckej islamofóbii.

Imigranti utekajú zo svojich krajín za lepším životom do Európy, čo je ľudsky pochopiteľné. Európa ale nie je nafukovací balón, ktorý by mohol pojsť všetkých, ktorí sa hrdú do Európy. Zachránení na mori by sa mali vysadiť tam, odkiaľ sa vyplavili. Po určitom čase by návaly imigrantov nielen že rapídne klesli, ale sa aj úplne zastavili. Skutoční utečenci

utekajúci pred vojnou by mali dostať umiestnenie v bezpečných táboroch čo najbližšie k ich domovu a tieto tábory by mali byť udržiavané a podporované prostredníctvom organizácie OSN pre utečencov UNHCR.

Saudská Arábia je moslimský štát, ale nechce prijať ani jedného moslima. Ponúkla sa ale, že by pre nich v Európe postavila stovky mešít! Zato kormidelníci Európy neustále pracujú na prilíve moslimov do Európy. Prijímajú rôzne návrhy a dohody, ktoré bežný človek ani nestačí sledovať, ani nemá na to čas, a ani tomu nerozumie.

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci /LIBE/ (Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs) Európskeho parlamentu prijal v októbri 2018 pozmeňujúce a dopĺňajúce návrhy k existujúcej dublinskej dohode. Predpis podľa ktorého je štát zodpovedný za azylové konanie žiadateľa, do ktorého po prvýkrát vstúpil, sa pozastavuje. Podľa nového nariadenia musia všetky členské štáty prijímať migrantov aj proti vôli ich občanov. V nariadení stojí:

1. Ohľad sa berie na prania migrantov v súvislosti s ich preferovanou krajinou. V budúcnosti si žiadatelia o azyl môžu vybrať medzi štyrmi krajinami, ktoré doteraz prijali najmenej migrantov.

2. Žiadateľom o azyl, ktorí majú rodinných členov alebo iné „vzťahy“ v niektorom členskom štáte, musí byť umožnené dostať sa do tejto krajiny. V prípade, že žiadateľ o azyl žil alebo študoval v niektorom členskom štáte, tento ho musí prijať.

3. Žiadatelia o azyl, ktorí nemajú žiadny „vzťah“ k niektorému členskému štátom EÚ, sa prerozdelia.

4. V budúcnosti môžu v Európe požiadať o azyl skupiny pozostávajúce do 30 ľudí, aby mal žiadateľ o azyl pocit, že nie je sám, ale že je obklopený ľuďmi z pôvodného prostredia.

5. Všetky členské štáty sú povinné prijímať žiadateľov o azyl a prevziať za nich aj zodpovednosť.

6. Členským štátom, ktoré sa odmietnu zúčastniť na presídlení žiadateľov, bude zamietnutý prístup k finančným prostriedkom EÚ.

Či toto nie je diktát najtvrdšieho zma a násilná islamizácia a smrť Európy?!

Keď sa státisícové masy imigrantov z Nigérie, Eritrey, Guiney, Pobrežia Slonoviny, Gambie, Senegalu, Mali, Sudánu, Somálska, Bangladéšu a kto vie ešte odkiaľ v roku 2015 valili do Nemecka, pre Merkelovú, ktorá to zapríčinila, to nebol podľa jej vyjadrenia „žiadny problém“, ale iba „výzva“. Keď jej toto množstvo imigrantov predsa len prerástlo cez hlavu, prišla s bruselským osadenstvom na nápad prerozdeľovania imigrantov medzi štáty EÚ a vymysleli pre nich citovo podfarbené názvy, napr. migranti, utečenci, azylanti, žiadatelia o azyl, (ľudia) hľadajúci ochranu, cudzinci hľadajúci pomoc, dočasný azyl a podobne.

(Pokračovanie na 10. strane)

Jozef Banský

PODIVNÉ CESTY K STOROČNICI JOZEFA BÁNSKEHO

Podivné sú cesty božie, povzdychla si ľudová múdrosť kedysi dávno, až tak dávno, že ani nevieme kedy. A veru, tak to je. Zdáva sa nám, že odkiaľsi z náhod sa k nám zlietajú ľudia a deje ako holuby. Ale holuby k človeku nepriletia iba tak. Priletia, lebo v jeho dlani vidia niečo na zohnutie. Tak aj my tým, že pretvárame sami seba, že zároveň túžime, snívame, namáhame sa, prosíme a odpušťame, privolávame k sebe ľudí, priťahujeme ich alebo odpudzujeme, privolávame na seba udalosti.

Celý život je reťazením takýchto podivných náhod.

Nedá sa vymenovať všetky ohnivé reťaze, naostatok ani netreba. Spomeniem aspoň niektoré. Kedysi dávno, ešte v minulom tisícročí, v polovici 80. rokov 20. storočia, mi poštou prišiel veličný balík z Ríma plný kníh. Poslal mi ho vzácny a múdry človek, don Augustín Nádaský SDB, riaditeľ rímskeho saleziánskeho gymnázia, veľký znalec slovenskej literatúry.

Môžete si predstaviť tú radosť! Samé skvosty.

Najviac ma však potešili básnické zbierky a preklady poézie nášho génia Karola Strmeňa, profesora francúzskej literatúry na univerzite v Clevelande, znalca šestnástich jazykov, nositeľa najvyšších štátnych vyznamenaní Francúzska, navrhnutého na Nobelovu cenu za literatúru.

Náhody, ako sa vraví, nikdy neprichádzajú osamotene. Hneď nato som sa zoznámil s básnikom-františkánom Svetoslavom Veiglom, farárom v Kráľovej pri Senci. A čuduj sa svete, Veigl si s Karolom Strmeňom písal. Tak som sa dostal k básnikovej adrese a z korešpondencie medzi mnou a Karolom Strmeňom aj vznikol nápad pripraviť prvý výber z jeho poézie, nazvaný netypicky Sfinga spieva pri jasličkách, hoci vydanie bolo v nedohľadne. Výber naostatok vyšiel s vročiením 1991, hoci do edičných plánov sa dostal už omnoho skôr.

Od Svetlosla Veigla som dostal glejt, písomné potvrdenie opatrené nádherným kaligrafickým podpisom a farskou pečiatkou, adresované vtedy ešte biskupovi podzemnej cirkvi Jánovi Chryzostomovi Korcovi.

Takéto cestičky ma priviedli aj k veľkému slovenskému mysliteľovi Ladislavovi Hanusovi, žiakovi Ronana Guardiniho na univerzite v Innsbrucku. Na naše prvé stretnutie nezabudnem nikdy, pretože priamo ovplyvnilo chod ďalších udalostí, hoci nastúpili až o niekoľko rokov neskôr. Dvere na byte u rodiny Ostatníkovcov v Ružomberku, kde Ladislav Hanus býval, mi otvoril muž s oslnivou múdrou tvárou. Ešte mi ani nepodal ruku, ešte som sa ani nestihol predstaviť, a povedal: „Tak odteraz nemám strach o slovenskú kultúru.“ Pravda, Hanus hovoril o kultúre kresťanskej všeobecne. To som ešte ani vo sne nemohol tušiť, že roku 1998 obnovím voľné pokračovanie Kôrperovej Kultúry s veľkým „K“, ktorá vychádzala v Spolku svätého Vojtecha od roku 1926 a ktorej bol vo vojnových rokoch redaktorom práve Ladislav Hanus.

Časopis Kultúra som začal vydávať pred vyše dvomi desaťročiami po stretnutí u Jeho Eminencie kardinála Korca na Nit-

rianskom hrade. Pri jednej návšteve spolu s majstrom Gustávom Valachom a Júliusom Binderom si pán kardinál povzdychol, že ho médiá cenzurujú. A v tom okamihu zo mňa vyhrklo: „Založím časopis Kultúra, ktorý vás cenzurovať nebude, otec kardinál!“

Tak sa aj stalo. Práve sa končilo funkčné obdobie prezidenta Michala Kováča, pre ktorého som pracoval ako prezidentský radca, a tak som sa pustil do redakčných priprav. Prvé číslo Kultúry vyšlo s dátumom 9. jún 1998. A Kultúra ku mne priviedla mnohých ďalších vzácných ľudí, dá sa povedať elitu slovenského národa, resp. tú jej časť, ktorú tvoria integrálne osobnosti, verné duchovným svornikom našej národnej Kultúry. A takto dajako som sa zoznámil aj s exilovým výtvarníkom a spisovateľom Tiborom Kovalikom, stálym predplatiteľom Kultúry, bratrancom pani Kataríny Bánskej, dcéry vzácného jubilanta Jozefa Bánskeho, ktorého storočnicu si týmto výberom z jeho diela pripomíname.

Karol Strmeň, ešte vo Svoradove, domove katolíckeho študentstva, ktorý riadil geniálny pedagóg Eugen Filkorn, spolužiakovi Jozefovi Bánskemu v osobitnej básni dedikoval aj tieto verše:

„Dnes zápasí sa o všetko, len z boja
sa všetko plne dotvorí,

spomeniem na ťa, ale neviem kedy,
až zhodíme si bolesť so srdca a z nôh kordovanky,
až príde nový život, nová zeleň jari,
až prídu ľudia rovnakých srdca, tvári,
potom si pomyslíme oba na náš rozchod dávny,
na život stratený a predsa nie márný,
na všetku krásu, čo v nás kedy žila,
na hĺbku duše, ktorá šťastie vila,
na mladosť, lásku, hudbu, zvuky,
na ostych očí, ovisnuté ruky,
na obrys vrchov, nekonečnosť rovin,
na malý Rím a čaro jeho hodín
na všetko čo bolo a nevráti sa nikdy,
na smrť času a víťazstvo krivdy,
na mnoho vecí, čo už nevyslovím,
čo milujem a nikdy nepokorím.

Je v ľudoch srdca málo, skoro niety,
preto je láska taká ako zlato:

Môj Bože, pozri v kraje naše

K storočnici Jozefa Bánskeho

Jozef Banský, básnik, prekladateľ, sa narodil v Kunove na Záhorí 11. 12. 1919. rokoch 1940-1945 študoval na Slovenskej univerzite v Bratislave slovenskú a germánsku filológiu. Bol aktívnym členom Ústredia slovenského katolíckeho študentstva a odchovancom jedinečnej generácie slovenskej inteligencie v bratislavskom Svoradove, ktorý viedol Eugen Filkorn. Študoval v Halle, na Jagelonskej univerzite v Krakove, prednášal na Slovenskej univerzite poľskú literatúru. Po komunistickom prevrate bol „odložený“ do Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Dňa 18. januára 1956 tragicky ukončil svoj mladý život po páde lietadla. Dňa 8. 11. 2019 sa uskutočnil slávnostný večer pri príležitosti osláv sto rokov od jeho narodenia v Záhorskej galérii v Senici za účasti vzácných hostí zo Slovenska a Poľska. Záhorská knižnica vydala výber z jeho raných básní a prekladov Môj Bože, pozri v kraje naše.

nech zdvojená to cíti duša tvoja
a žije z pokory.“

Jožkovi Bánskemu, dobrému chlapcovi, k jeho meninám pripísal srdečne Karol Strmeň. (Bratislava, Svoradov 19. 3. 1943).

A tu môžeme oblúk uzatvoriť, respektíve spojitiť koncové ohnivé. Ako som písal, reťazenie náhod. No náhody iba potvrdzujú zákonitosť. Holuby prilietajú na zrno v dlani, v ľudských prípadoch na správne naladené mysle a srdcia. Ako sa stretli dvaja veľkí ľudia Karol Strmeň a Jozef Banský, a podľa básne cítiť, ako si porozumeli, tak aj ja som mal to šťastie, že som spoznal Karola Strmeňa a žiaľ, už iba cez dielo aj jeho dcéru Katarínu aj Jozefa Bánskeho. A rovnako, ako si Jozef Banský zobral k srdcu posolstvo Strmeňových veršov, tak si ich beriem k srdcu aj ja, a rovnako odporúčam každému.

Mali sme v našej kultúre niekoľko veľkých generácií. Bernolákovcov, Štúrovcov, medzivojnovú a vojnovú generáciu. Každá zápasila o kultúrnu a duchovnú identitu Slovákov a každá za ňu zaplatila tvrdou valutou potu a utrpenia. Tá posledná vyňanostvom, otrockými prácami, väznením a vytlačaním z pamäti národa. Dostojevskij často spomínal evanjeliu múdrosť, ak zrno nezomrie, zostane samo, ale ak umrie, prinesie veľkú úrodu. Národy žijú z námahy a utrpenia svojich rytierov. Pamätajme a ctíme si ich.

TEODOR KRÍŽKA

DOSLOV O MALOM RÍME

Motto:
Písal som dávno slová tieto,
vzdialené sú kráse,
No pravdy je v nich veľa a tá núti písať
zase.
Tak píšeme si stále, stále:
Bud' s bohom! Vale! Vale!

Si ako oblak, ktorý nebom pláva,
si ako dúha, čo nikde nekončí a neprestáva,
si ako chladný závan jara,
si ako zbohom pesničkára –
tak čistá, clivá ako pieseň,
že nezabúdaš ani v jeseň
posielať pozdrav s gaštanovým listom
v srdci oddanom, nešťastnom a čistom.

Na pozdrav kývni, povedz s Bohom ;
pozdravuj brata v žití preúbohóm,
nech spomienka sa stratí krutá,
nech navždy myslí, spomína a nezabúda.
keď prídu husté snehy s chladom,
ty pójdeš cestu kliesniť bielym ľadom –
na duši smútok, v očiach bázeň biedy –

nešťastie vnáša, srdcia páli a sny hluší,
opantá zmysly, šťastie, rozlet duší,
preto je anjel ten, kto máva pohľad božský,
nezrádza srdce, úsmev za otrocký,
no verí v smelosť, večnosť lásky, stále žitie,
miluje bez ozdôb a nezakryte!

Škoda, milovali sme iba smútok,
Ostali po ňom roztrhané listy a kytky nezábudok.

Pseudonym Rudolf Čepan:
Doslov o malom Ríme.

In: Jas, Almanach literárnej družiny Jasu. IV.
Trnava, Fr. Urbánek a spol. 1941, s. 118-120.

LIST

Stretajú sa naše cesty ako živý plot;
cez vrchov úvozy a malé pirte, stránce
idú jak príval prvých jarných vôd.

Počuješ vrchy spievať našu báseň?
Počuješ tĺcť v nej moje srdce a biť moju krv?
Ja som mal Múzu najprv, ty však Lásku prv.

Dnes z nich je báseň o mladosti,
Mickiewicz a Puškin môj,
Povedz mi slová o nej: v boj, večný boj!
Koľko krát Dunaj vidíš, spomni na mňa
na dávnych rokoch zašlý taj,
no krásu mojej hviezdy, tú nikdy nestfhaj!

Koľkokrát Dunaj vidíš, sklopuj zrak,
na ňom je moje slovo a môj tieň –
a naše roky to je rozprávka a sen.

Len krôčik ešte, už sme doma zas,
prečítaj moje listy a potom obráť oko
kto miloval z nás tak čisto a prehlbokom.

Na stole mojom váza s kvetmi,
Tá patrí tebe, hoc vzdialená si preč,
Tak patrí ako moje ústa, ako moja reč.

Koľkokrát Dunaj vidíš, spievaj o mne
a potešíš sa ako matka,
zruc v pohľad svojho neviniatka.

Koľkokrát Dunaj sama vidíš, bývaj smutná,

tak ako býval som aj ja
keď spievala mi tvoja lutna
a ja som blúdil sem a tam.

September 1942

Pseudonym Rudolf Čepan: List.

In: Jas, Almanach literárnej družiny Jasu. V. Trnava, Fr. Urbánek a spol. 1942, s. 118-120.

(List nikdy neodoslaný
venovaný študentke

Alžbete Čepanovej z Trnavy
pri bolestnom rozchode)

O NÁVRATE

Keby sa naša mladost' navrátila z vrchov,
keby sa o nej nevravelo toľko prázdnych fráz,
keby ten blankyt svietil iba jasnou dúhou
a Tvoje oči páliły jak zimný mráz,
keby som Tvoju lásku poznal ako iní,
keby som nebol ako hriešnik vinný
za bolesť Tvojho leta, za vyčkávanie dlhých
chvíľ,
keby ma život ťažko skúšal, mučil, bil,
keby sa aspoň slovo navrátilo zpiatky ...
Ó, život, úsmev, život sladký! ...
Keby len jedna labuť bola v mori,
a keby jedna vlna zakryla jej tvár,
spálili by sme smútok na pohorí
A poničili duše tupý svár.

Leto 1942

Pseudonym Rudolf Čepan: O návrate.
Akademik, 1, 1942, č.1, s. 2.

MLČANIE TVOJE –

Niet na ňom tónu, zvuku, farby, hláska,
len úsmev, čaro očú, čo nazýva sa láska
jak smutno mi je, že si v duši zanemela,
že nepočujem husieľ tvojich tóny,
posledný ozyv tvojich husieľ –
Už dost' je vari toho → zbohom! ...
Viem, i bolesť tvoja ťažká, viem to, viem,
Ty žiješ azda a ja kráčam mliečnou cestou,
len moja láska hynie, zmŕza –
anjeli boží pejú rekviem

Leto 1942

(Z archívu Jozefa Bánskeho)

MÔJ BOŽE, POZRI V KRAJE NAŠE,
na hole polia, lúky, paše!
Koľko v nich smútku, tmy a ľadu
s' a by to bolo všetko bez súladu,
bez harmónie, skvúcej čarovnosti
a plné krívd a tupej zlosti.

Tej zemi oráč skrivil ústa,
do útrov vošiel, oral zhusta:
to všetko pučí, rastie i bez ľudských plánov,
Je iba jeden plán a veľký Tvorca,
je jeden život, pravdy Strojca,
na neho myslím, túžim k nemu,
odojmi, Boh môj, srdce a daj jemu!

Do hájov tichých kladiem ruže,
domov mi skrášli z hĺbky duše,
ty básnik prvý, prvý lyrik,
nedaj mi zhnúť a zhnúť sladko,
potrestaj radšej, trestaj stále,
opatruj z lásky moje neviniatko!

10. apríla 1942

+ + +

„Parce, pater, virgís, iam numquam carmina
dicam...“

Vergilius

Z tých polí šírych, čo už ležia ladom,
plod času tuhol, vrel, až stiekol vodopádom;
do žil sa rozlial, tepny nabubrelí:
za mňa ten pot, kŕč a pocel vrelý,
za moje šťastie, mojich dvadsať rokov,
za nemoc, hrozné sny a príval tokov,
za zlato úst a toľké živé kvety
a v nich je mladost' jeho, jeho deti,
neznáme sny a prvé vanky,
najmenšia zbraň i ťažké oceľové tanky-

Je Tvojich rokov dlhá brázda,
či sen to abo život azda?

Zo srdca úder stieraš, bôľom pišeš,
do svojich listov vkladáš vôňu trávy
a hnedú farbu polí, pooraných plání,
var' preto ešte žiješ a si zdravý,
ach, ži mi, ži a ostaň s nami
i s láskou svojou, so srdcom i snami.

RODNÁ PIESEŇ

Pejte si teraz, výsknite rodnú,
Radosti dost' už, smútky už krotnú.

Rozvlňte klzký, veselý cymbal,
na ňom si hrajte kantáty, tuše
alebo pochod zmladenej duše.

Oplačte bolesť, žalujte smútok
bez reptania, bez pohnútok,
spievajte v západ, objímte východ

zvestujte lásky horúcej prichod.

Struny si ladte po našej nôte,
nebuďte chladne, zazvoňte zvodne,
blýskajte v noci a žiarte vo dne.

Do rodnej kryjte srdečné vzdychy,
Matičky spevot, prevzácny, tichý.

Báseň napísaná pod vplyvom vojnových
udalostí,

ako vyjadrenie túžby po mieri a pokoji.
Z archívu

Trnava, január 1940

ADAM MICKIEWICZ

OTCOV NÁVRAT

Balada

„Podte detičky a sa poponáhľajte
ta von k stĺpu do horičky,
pred obrazom zázračný si pokľakajte,
odriekajte modlitbičky!

Otec sa nevracia; vyšli i zore,
rmúti ma slz a strachu vlna;
vyliali rieky, plno vlkov v bore,
cesta zbojníkov zas plná“

Čujú to deti, bežia všetky razom
ta von k stĺpu do horičky
a zbožne pokľakajú pred obrazom,
odriekajú modlitbičky.

„V mene Otca,“ to modlitba ich denná,
„Syna, Duchu presväteho,
ó, svätá Trojica, buď pochválená
včul' i vždy a chráň nás zlého.“

A litánie ku cti svätej Matky
Starší brat spieva i s bratom:
„Presvätá Matka!“ tak znie spev krátky,
„zmluj sa nad našim tatom!“

Vtom počuť vozy, reťaze im rinčia,
známy voz zriet' vpredu s'ato,
skočili deti, čo len vládu kričia:
„Hľa, tato ide, náš tato!“

Hľadá kupec, slzy radosti leje,
z voza na zem vyskakuje.
„Ako sa máte? Čo sa tuná deje?
Cnie sa vám? Váš otec tu je.

Mama je zdravá? Ostatní sú zdraví?
Tam hrozička pri košíku...“
Ten vraví to a ten zas onô vraví,
Plno radosti a kriku.

„Hýbte sa!“ obchodník na sluhov volá,
„s deťmi k mestu chcem prísť skoro.“
Ide ... zbojníci skočia dookola,
je ich veru, dvanásťoro.

Brady im dlhé visia pod fúziská,
hrozni v handrách vyzerajú;
nôž za pásom, meč sa pri boku blýska,
v ruke kyjaky zas majú.

Vykriklí deti, k otcovi si sadli,
spod plášťa obzerajú drúky;
pán i sluhovia meravosťou schladli,
k zbojníkom dvíhajú ruky.

„Ach, berte vozy i majetok,“ vetí,
„len nás popúšťajte v zdraví,
nerobte sirotami malé deti,
bo ich aj ženu bieda zdlávi.“

Banda nečuje. Kone z voza priaha
jeden a ten druhý reče:
„Peniaze!“ – kričí, kyjakom po ňom čiaha,
iní z nich zas tasia meče.

Vtom: „Stojte, stojte!“ – starší zbojník spustí
a banda preč musí brať sa,
potom deti aj otca voľne pustí:
„Chodte, nemusíte báť sa!“

Kupec ďakuje a zbojník vraví:
„Neďakuj, človeče milý,
ja prvý do tvojej by strelil hlavy,
keby sa tam nemodlili.

Deti to spravili, že ideš celý,
obdarúvam ťa tu zdravím;
im teda ďakuj, oni toto chceli
a tak sa aj stalo – ti vravím:

Dávno som počul o príchode kupca,
ja i kamaráti šli sme ...
Tam za mestom hore u toho stĺpa
do strehu zasadli sme.

Dnes idem tadiaľ, hľadím medzi chrastie,
detí modlitba tam zvučí,
počúvam, spočiatku smiech vo mne rastie,
potom ľútosť, strach ma skl'úči.

Počúvam, myšlienky sa v hlave roja,
kyjak padá z ruky znova ...
ach, ja mám ženu a tá žena moja
maličkého synka chová.

Kupec, choď domov, ber detvu svoju
a vy, deti, do horičky
chodievajte len a za dušu moju
odriekajte modlitbičky.“

In: Adam Mickiewicz: Balady a romance. 1. vyd.
Z pol. orig. prel. a doslov napísal Jozef Bánsky.

Bratislava,

Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry 1955.

114 s.

2. vyd. Bratislava, EX TEMPORE 2005. 116 s.

AGATON GILLER:

MÔJ SLOVÁK

Sám smutný idem strastí kolom
a hľa, môj Slovák sa nesmeje:
hlava na prsiach, vrásky čelom,
bo sa mu veľká krivda deje!

Ja, brat tvoj rodný, i v nevôli
čujem ťa srdce ťažko bolí...
nuž päsťou ti hrozím
a k Bohu vznášam rúk uzol
jak na hody:

by obľahčil nám cestu strohú
tam k slncu ducha a slobody:
Náš los: kly tigra, raj či krása?
Ó, drahý brat môj, milujme sa!

Preložil: Vrch (pseudonym Jozefa Bánskeho)

In: Lud, 2, 1949, č. 57, s. 4

Agaton Giller (1831-1887),

pišuci pod pseudonymom Štafan z Opatówka,

poľský historik, novinár, politik a cestovateľ

odkryl prvý Slovensko Poliakom v knihe

„Z cesty po slovenskom kraji“,

vydanej r. 1876 vo Lvove.

Matka Jozefa Bánskeho Rozália, rod. Géciová, s deťmi Štefanom, Františkom, Rudolfom a Máriou (Včelkovou)
cez 1. svet. vojnu. Jozef Bánsky vtedy ešte nebol na svete

Spomienka na černovských martýrov

V nedeľu 27. októbra 2019 sme si pripomenuli 112. výročie Černovskej tragédie. Vo farskom Kostole Návštevy Panny Márie v Hrachovišti sa konala spomienková slávnosť na pamiatku obetí tejto tragickej udalosti. Slávnosť sa začala chrámovou hymnou Bože, čos' ráčil... Historik Martin Lacko v príhovore ozrejmil udalosti v Černovej. Manželský pár odedý v krojoch za zvukov fujary položil ku krížu horiacu sviecu a kyticu 15 červených ruží, previazaných slovenskou trikolórou s menami zabitých. Miestny farár Irenej Ciutti v modlitbe poprosil Najvyššieho:

„Ó, Bože! Ty, ktorý riadiš dejiny, privedol si našich predkov do tejto krajiny, aby tu mali svoj domov. Mnoho stáročí trvalo naše úsilie vybudovať si vlastný priestor, kde by sme mohli náš domov skutočne cítiť, milovať a zveľaďovať. Toľkokrát museli naši otcovia a matky draho platiť za lásku k zemi, ktorú chápeme ako dar od Teba. Nechceli sme a nechceme viesť dobyvačné boje o nové priestory, a predsa bola naša rodná hruda zmáčaná krvou. Bola to krv nevinných ľudí, ľudí, ktorí sa bránili len slovom a prosbou. Zhladni láskavo na túto nevinnú krv našich predkov a pre lásku, kvôli ktorej ju preliali, neodvráť svoju žehnajúcu ruku od nás a od našej vlasti. Voláme k Tebe o požehnanie pre celý národ a pre zem, na ktorej žijeme. Prosíme o odpustenie všetkej nenávisti a zloby, ktorej sa dopustili druhí na nás a ktorej sme sa my dopustili na druhých. Bohato odmeň úsilie všetkých, čo svoju lásku k vlasti premieňajú na konkrétnu činnosť a službu. Prijmi náš hlas, ktorý sa na príhovor Sedembolestnej, sv. Cyrila a Metoda, Gorazda a všetkých patrónov nášho národa a našej štátnosti dvíha k Tebe. Vypočuj nás, keď voláme k Tebe modlitbou liturgie, ktorú nám zanechal sv. Gorazd: Na kráľovstvo naše, Pane, milosťou svojou zhladni. A nevydaj, čo je naše, cudzím a neobráť nás za koristiť národom pohanským. Skrze Krista, Pána nášho, ktorý panuje s Otcom i so Svätým Duchom na veky vekov. Amen.“

Svätú omšu celebraval otec Irenej

Ciutti, koncebroval otec Peter Krajčík. Duchovný otec Irenej sa v homílii zamyslel nad témou národa a vlasti v intenciách kresťanskej a katolíckej viery. V širších súvislostiach vzniku ľudstva poukázal na Boží plán ľudskej spoluúčasti na rozvoji života na Zemi od Adama cez Noema až do dnešných dní: plodte sa a naplňte Zem.

Na svätej omši sa v hojnom počte zúčastnili domáci veriaci, mnohí odedí v krojoch, predstavitelia spoločenských organizácií... Daniela Suchá poďakovala otcovi Irenejovi za slávnostnú spomienku a darovala mu kyticu ruží. Po svätej omši nasledovalo agapé, zúčastnení boli pohostení bosniakmi, ktoré si lámali a delili sa o ne. Na slávnosti sa zúčastnili aj veriaci zo Skalice, Starej Turej, spod Tatier, z Bratislavy...

V podvečerných hodinách sa aj v hlavnom meste pri pomníku Andreja Hlinku konala spomienka na obeť Černovskej tragédie. Začala sa modlitbou za obeť, nasledoval príhovor Jána Klepáča, v ktorom vyzdvihol význam Černovskej tragédie pre dnešné Slovensko. Vďaka mnohým odvážnym európskym intelektuálom, ako bol napr. nórsky spisovateľ Björnsterne Martinus Björnson, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru, ruský spisovateľ a filozof Lev Nikolajevič Tolstoj, švajčiarsky spisovateľ a teoretik umenia William Ritter, britský publicista a historik Robert William Seton-Watson sa celá kultúrna Európa dozvedela o tomto prejave zloby a násilia vtedajšej vláducej maďarskej vrstvy.

Za zvukov fujary si prítomní uctili pamiatku obetí položením venca. Sviečku, symbolizujúcu život večný, k pomníku položil študent.

Na obidvoch podujatiach sa zúčastnili zástupcovia Národnej rady Slovenskej republiky a odznelo posolstvo pani Evy Kristinovej, ktorá je predsedníčkou honoris causa o. z. Dedičstvo otcov: „Andrej Hlinka nech je pre vás vzorom národného a životného postoja. Hlboko sa skláňam pred pamiatkou našich odhodlaných za spravodlivú vec položiť život.“

DANIELA SUCHÁ

Čo je to Černová? Je to mestská časť Ružomberka, kedysi jedna z jeho ulíc. Od roku 1907 je to však aj historický pojem. Aj naša dnešná SR si ho oficiálne pripomína, keďže 27. október je vedený ako „Deň černovskej tragédie“. Hoci v médiách sa už prakticky nespomína. Správnejšie by ale bolo hovoriť o obetiach černovskej masakry. Tragédia môže byť totiž neúmyselná, neriadená, v prípade Černovej však bola úmyselná.

Čo sa vlastne pred 112 rokmi stalo?

Treba krátko vysvetliť situáciu slovenského národa, v akej sa nachádzal. Náš národ bol od pádu Veľkej Moravy súčasťou tisícročného uhorského štátu (kráľovstva). Od konca 19. st. sa ale Uhorsko začalo akoby premieňať na štát maďarský. Vládnucim národom boli Maďari. Štátne elity si predsavzali mnohonárodné Uhorsko „vyčistiť“ a premeniť na čisto maďarský štát. V plnom prúde bola maďarizácia, ktorá zasahovala už deti. Slováci boli nielen bez vysokej, ale i jedinej strednej školy a maďarizácia sa silne tlačila aj do ľudových (základných) škôl. Postavenie Slovákov bolo tragické – po národnej i sociálnej stránke.

Voči tomuto štátnemu tlaku však začal vznikať odpor. A jednou z najvýraznejších postáv odporu bol Andrej Hlinka. Rodák z Černovej, od r. 1905 ružomberký farár. Stal sa akoby slovenským Mojžišom – vodcom, prorokom, ktorý viedol národ neohrozene za slobodou, spravodlivosťou a vlastným domovom. Práve Hlinka inicioval stavbu kostola v Černovej, aby ľudia nemuseli dochádzať kilometre peši do Ružomberka. Postavený bol za neúveriteľne krátky čas, poldruha roka. Staváť ho začali v apríli 1906, v októbri

1907 bol dokončený! Bez pomoci štátu, techniky, len z milodarov farníkov, ich obiet. Stál 80 tis. korún. (Na predstavu: 1 K bol plat robotníka za 16 hodín práce). Černovčania predávali majetky, cennosti, obetovali takmer všetko, len aby mali svoj vlastný kostol. Je preto len pochopiteľné, že chceli, aby im ho posvätil Hlinka, ktorý mal na ňom najväčšiu zásluhu. To však nebolo celkom možné, pretože Hlinka bol v tom čase postavený mimo služby, od 4. mája 1906 suspendovaný biskupom Párvym.

No bol tu aj iný moment. Cirkevné a štátne kruhy, poznajúc odbojnú náturu Černovčanov, im hodlali spraviť natruc, pokoriť ich. Posviacku zverili inému kňazovi, dátum nekompromisne stanovili na nedeľu 27. októbra 1907. Nahnevaní a ponížení Černovčania prichádzajúce kočy s panstvom preto nechceli do obce pustiť, postavili sa na spontánny odpor. Vtedy veliteľ žandárov Ladiczky, v prítomnosti slúžneho Pereszlyényiho, vydal rozkaz na strelbu. Žiadne upozornenia, žiadne výstražné výstrely do vzduchu, ani do nôh. Mierili priamo do ľudí. Išlo o úmyselné zabitia – teda vraždy. Výsledok: 15 mŕtvych, 90 ranených. K raneným a umierajúcim nepripustili lekárov ani príbuzných. Zato úrady do Černovej poslali rotu honvédov (vojakov) a na druhý deň tu vyhlásili štátarím, výnimočný stav. Ako vo vojne. Žandári a vojaci sa všíli na obyvateľoch Černovej. Po 2 – 3 ich odvliekali na retiazke ako dobytky – na výsluchy a do väzenia. Poníženie dosiahlo dno, keď ešte aj mŕtvoly obetí zneuctili pitvaním. Nebolo rodiny, z ktorej by nebol ktosi zastrelený, ranený či uväznený.

Miesto trestania vrahov trestal však

uhorský štát postihnutých. A zo zorganizovania vzbury úrady obvinili Hlinku, hoci v tom čase bol na Morave. (Proti Hlinkovi bol už v r. 1906 vedený proces za údajné poburovanie proti maďarskej národnosti, no ešte nenastúpil do väzenia. Hlinka bol tak postihnutý dvojako: po cirkevnej aj po štátnej línii). Dozvukom masakru bol proces proti Černovčanom v r. 1908. Odsúdených bolo 40 občanov od 17. do 70. roku života, spolu na 37 rokov väzenia.

Význam Černovskej tragédie: Dovtedy, ak sa strieľalo, strieľalo sa na bojiskách, na frontoch. Nie v uliciach po ženách a deťoch. A už vôbec nie v nedeľu pred kostolom. Dokonca pred posviackou kostola, za prítomnosti kňaza. To dokázal azda len jediný režim – maďarský režim v Uhorsku. Černovskí martýri – to sú akoby prví slovenskí legionári. Položili totiž svoje životy nielen za náboženskú slobodu, ale aj za národné práva slovenského ľudu, za jeho oslobodenie. Svetu ukázali, že existuje slovenský národ. Práve vďaka nevinným obetiam v Černovej si Európa totiž všimla utrpenie – a existenciu – Slovákov v Uhorsku a neskôr bola ochotná načúvať ich požiadavkám.

Keď v roku 1935 navštívila Hlinku poľská delegácia, zaviedol ju na cintorín v Černovej. Ukázal prstom na hroby a slávnostným, pohnutým hlasom povedal: „Páni, tuná je základ slovenskej politiky!“

A tak práve aj vďaka obetiam z Černovej mohol neskôr náš národ dosiahnuť slobodu a vlastnú štátnosť. Majme to, prosím, na pamäti – a nielen pri výročí 27. októbra...

MARTIN LACKO

Bratia a sestry, spomienka na obeť masakry v Černej, ktorej 112. výročie si pripomínáme práve dnes a práve v našom farskom kostole, je cennou príležitosťou zamyslieť sa nad témou národa a vlasti v intenciách kresťanskej a katolíckej viery. Je totiž možné, že si nejdenný z nás dáva dnes otázku, či v 21. storočí má ešte zmysel hovoriť, alebo nebudaj aj cítiť vlastenecky, či v postupne globalizujúcom sa svete nie sú pojmy národa, vlasti a národnej štátnosti prežitkom alebo romantickou nostalgiou za minulosťou.

Prameňom našej istoty môže byť jedine Božie zjavenie, a preto hľadáme v Písme Svätom. Písmo opisuje vznik ľudstva z jedného Bohom stvoreného počiatku. Je tu konkrétny, prvý ľudský pár. Adam a Eva. Im prikazuje Boh, aby sa plodili, množili a naplnili Zem. Podobne po potope sveta začína nové ľudstvo od Noema, ktorému Boh dáva ten istý príkaz ako Adamovi a Eve. V Biblii čítame, že z Noemových synov sa rozvetvil národ podľa svojich krajín, jazykov, kmeňov a obyvateľov. Jednota ľudstva teda neznamená nejakú abstraktnú uniformitu, jednofarebnosť a jednotvárnosť. Je tu síce jednota prirodzenosti, ale aj rozdielnosť rás, národov a kultúr. Táto rozdielnosť korešponduje s rozdielnosťou a pestrosťou ostatného stvorenia, je to dar Boží, je to Božia krása v stvorení. A Boh to chce, Boh vidí, že je to dobré.

Táto ideálna jednota je však zničená hriechom. Je to strašný hriech, lebo ľudstvo, ešte zahrnuté v osobách Adama a Evy, snívá o tom, že chce byť ako Boh, chce si samo rozhodovať o svojom osude, chce určovať dobro a zlo a rozhodovať o ňom. Ľudstvo chce dosiahnuť až k Božiemu majestátu samo, vlastnými schopnosťami a silami, ktoré však v porovnaní s Božou transcenciou vyznievajú smiešne. Stavajú vežu, lebo chcú dosiahnuť Boží trón a postaviť pomník svojej jednote budovanej bez Boha. Výsledok je smiešno-strašný: tú kôpku z tehál už nedovŕšili a namiesto proklamovanej jednoty prišlo pomätenie, neschopnosť si porozumieť, nemožnosť sa dohodnúť. Skrátka – Babylon. Pýcha predišla pád, národ sa postavil proti národu, človek proti človeku. Písmo sleduje túto krvavú niť vzájomnej nevrávnosti a ničenia z túžby povýšiť svoju moc nad moc toho druhého. Deje sa tak medzi jednotlivcami – príkladom je Kain a Ábel – i medzi rodovými klanmi, národmi i štátnymi útvarmi. Tento princíp rozdelenia sa stal zdrojom nekonečného utrpenia.

Boh však neopustil ľudstvo. Už v raji mu prisľúbil definitívne víťazstvo nad diablom, ktorý všetko uviedol do chaosu. Toto víťazstvo sa zrealizuje prostredníctvom Vykupiteľa ľudského rodu. A Boh si k tomu vybral aj ľud. Je ním Izrael. Izrael nie je žiadny abstraktný pojem. Je to konkrétny ľud, neskôr dokonca konkrétny národ s konkrétnym štátnym celkom a zriadením. Tento malý národ musí neúnavne čeliť dorážaniu silnejších mocností, ktoré ho chcú asimilovať. Boh si ho však chráni ako zreničku svojho oka a volká ho ako matka svoje dieťa v náručí. A ako to už býva, rozmazaný národ sa vzdaluje od Božieho zámeru s ním a prispôbuje sa mentalite sveta. Túžba po vyrovnaní sa s ostatnými motivuje ľud k prijímaniu cudzieho spôsobu zmýšľania, života i viery. Proroci to nekompromisne nazývajú smilstvom a cudzoložstvom. Jedinou podmienkou záchranu je návrat domov. Originalita a svojskosť až exkluzivita viery, života a kultúry národa je pôdou, ktorá vydáva Vykupiteľa sveta, Ježiša Krista,

Syna Božieho, ale aj syna ľudského rodu. Syna človeka.

Ježiš Kristus je verným synom svojho národa. Ctí zákony i tradície a usiluje o ich pravosť a čistotu. On však prináša spásu celému ľudstvu a jeho umučenie i oslávenie prináša rovnakú ponuku spásy všetkým ľuďom, celému ľudstvu. Po svojom vzkriesení posla učeníkov do celého sveta, aby robili učeníkov zo všetkých národov až

Jána o spásu ľudstva, ktoré bude aj v nebi zložené zo všetkých národov, kmeňov, ľudu a jazykov. Oni v Novom Jeruzaleme oslavujú a klaňajú sa Kristovi, Božiemu Baránkovi, ako Kráľovi národov.

Ak teda samotné Božie zjavenie zvestuje vôľu Boha, ktorý je stvoriteľom jednoty mnohých národov a ktorý národy vedie k jedinému zjednotiteľovi Ježišovi Kristovi, potom nemusíme pochybovať o tom, že existuje

hada, ktorý už v raji sľúbil našim prarodičom skvelú perspektívu samovládnutia a samorozhodovania o dobre a zle, o živote a smrti. Aj on, ktorý je Božou opicou, napodobňuje Stvoriteľa, ako to robia opice, a chce ľudstvo zjednotiť. Ale bez Boha. Chce nám nahovoriť, že národy sú prežitok a ich existencia nie je opodstatnená. Chce nám nahovoriť, že láska k svojim, k rodnej zemi a rodnej reči je zastara-

jeme k jednote Božieho ľudu, k jednote mnohých národov. A ako kresťania sa nemusíme a nesmieme hanbiť za príslušnosť k svojmu rodu a k svojmu národu. To nie je hanba, že sme Slováci, to je Božia vôľa, a preto aj naša láska. Áno, láska. Láska k Bohu a k jeho stvoreniu nás zaväzuje k láske k národu a vlasti. Z tejto lásky pramení aj úcta k našej štátnosti. Lebo byť národom znamená, že si môžeme povedať: „To sme my.“ Mať vlast' znamená, že si môžeme povedať: „Sme doma.“ A mať svoj štát znamená, že si môžeme povedať: „Sme vo svojom.“ Aby však aj tí druhí stáli o naše priateľstvo, musíme aj my, aj oni vedieť, kto sme a kde sme doma. Nikto nebude o nás stáť, ak budeme bez tváre, bez identity, bez osobitostí a hlavne bez hrdej viery. Bez tohto všetkého by sme mohli byť akurát beztvárovou masou, materiálom či teritóriom na ľahké ovládnutie. A súčasnosť nám ukazuje, že toto nebezpečenstvo je celkom blízko. Ktosi nám totiž sústavne vstupuje komplex malosti a submisivity. Ktosi nás chce presvedčiť, že my Slováci sme zaostali, pretože ešte občas chodíme do kostola. Ktosi nás neustále zaraďuje do stredoveku, lebo čítame prirodzený poriadok ľudského života. Ktosi chce rozhodovať o tom, čo musí byť a čo nesmie byť pravdou. A ktosi diktuje, na ktoré časy, udalosti a osobnosti z našich dejín sa nesmieme ani pýtať. Ale tento ktosi nie je Boh. Lebo Boh stvoril prirodzený poriadok vecí i živých bytostí. Boh riadi dejiny v udalostiach národov i jednotlivcov. Boh nás volá k jednote založenej na Kristovej obeti a v jeho sláve, lebo dejiny budú zavŕšené v konečnej spásе národov.

Nech dobrý Boh dá, aby krv nevinných zabitých, na ktorých dnes spomíname, bola obnovujúcou silou nášho života, našej viery v Boha a lásky k Nemu, ale i k vlasti a národu.

Vdp. IRENEJ CIUTTI
Hrachovište 27. 10. 2019

Ktosi chce rozhodovať, čo je a čo nie je pravda

do končín Zeme. Židovský partikularizmus tak stráca opodstatnenie, je prekonaný jednotou celého ľudstva v Ježišovi Kristovi a jeho Evanjeliu. Avšak Kristovo Evanjelium a jeho Cirkev sa nemajú usilovať o mocenské ani kultúrne či jazykové zjednotenie ľudstva. Apoštol Pavol ide ku všetkým národom a cez neho Boh zjavuje svoju vôľu, že všetky národy, kmene a jazyky dostávajú v Kristovi ten istý štatút ako Izrael. Stávajú sa Božím milovaným dieťaťom, ba viac, Božou milovanou nevestou. Pavol objavuje v Evanjeliu možnosť pravej viery pre všetky národy a kultúry, a tak sa aj Abrahám stáva otcom mnohých národov. Evanjelium tak potvrdzuje vôľu Stvoriteľa, aby ľudstvo bolo rôznorodé, a preda zjednotené.

Ak na začiatku Písma čítame, že z prvých ľudí vzišlo množstvo národov, kmeňov, ľudu a jazykov, tak na konci Písma, v Zjavení čítame víziu apoštola

tencia národov a ich odlišnosť je prirodzenosťou ľudstva z Božej vôle. Ale potom je láska k svojmu národu a úcta k ostatným národom prejavom poslušnosti voči samotnému Stvoriteľovi a rešpektom jeho zámeru s človečenstvom. V tejto viere nachádza svoje opodstatnenie aj čnosť vlastenectva. Ide tu skutočne o čnosť; a čnosť sa vždy vymedzuje medzi krajnosťami. Aj čnosť vlastenectva sa vymedzuje medzi krajnosťami: na jednej strane je to akýsi kozmopolitizmus, globalizmus bez úcty a lásky k svojim vlastným, k domovu, k materskej kultúre a na druhej strane je to šovinizmus či nenávisťný exkluzivizmus. Obe krajnosti majú tendenciu totalitnej nenávisť. Jedni nenávidia všetkých okolo, ktorí nie sú „my“, a tí druhí nenávidia patriotov, vlastencov a všetko, čo pripomína korene.

Obe krajnosti sú však produktom starého Božieho nepriateľa, toho istého

nou, romantickou záležitosťou. Chce nás presvedčiť, že ľudstvo sa môže zjednotiť už tu na Zemi v jednej kultúre, jednej ekonomike a v jednom náboženstve. To však nie je jednota Kristova. Jednota Kristova je totiž jednota mnohých národov s jediným princípom jednoty – a tým je Kristus, ktorý žije v Cirkvi. Aby prirodzený poriadok ľudstva dosiahol svoj vrchol v Novom Jeruzaleme, aby tam mohli Božieho Baránka chváliť všetky národy, potom my máme prirodzenú úlohu chrániť, zveľaďovať a milovať ten svoj národ. A keď hovorím prirodzenú, myslím tým danú a chcenú Bohom. A za túto prirodzenosť vloženú do srdca človeka Stvoriteľom vyliali krv tí, na ktorých sa dnes rozepamätujeme. Neurobili nič zlé, nič iné, iba počúvali hlas vo svojom srdci, hlas od Boha. A preto boli zabíjajúcou silou, ktorá sa chcela povýšiť nad toho druhého.

Ako kresťania veríme, že smeru-

Ján Amos Komenský

V škole je mládeži predkladaný jednostranne, jeho zásluhy sú zveličované, nepekne vlastnosti zamlčované, život a pôsobenie sú popisované so silným protikatolíckym vyhotením. Dejepisné učebnice nariekajú, že pápež vyzýval katolíckych vládcov na ťaženie proti husitom, aby bola českému národu zachránená zdedená svätováclavská viera. Prečo zatajujú, že Komenský s ostatnými emigrantami šťval Švédov, Sasov, Francúzov, sedmohradských Uhrov aj Turkov k ťaženiu na ťažko skúšané Čechy, aby zachránil cudzie protestantstvo? Čo len od nich v 30 ročnej vojne český ľud zakúsil!

Ešte po Vestfálskom mieri r. 1648 šťval Komenský do vojny – vyznávač českobratskej náuky, ktorá vojnu zavrhovala ako hriech! Inak učil, inak konal. Napísal: „Boh ľudu svojmu, keď zem pohanov dával, povedal toto: Ich oltáre zničte, modly zbúrajte, rytiny spálte! Čo Izraeliti činili, aj vy opakujte, prekliate modlárstvo (t. j. katolícke kresťanské náboženstvo) vykoreňte!“ Kniežatám radí: „Vymetajte z katolíckych chrámov všetky Antikristove modlárske šperky pobeľhíc aj obrazy, ničte neporiadok!“ Tak čítame v jeho Haggaeus redivivus. V „dojemnom“ diele „Kšaft umírající Matky“ píše o katolíckej Cirkvi: „Ty si sa stala macochou, zmenila si sa v upíra, ktorý saje krv svojich detí. Odkazujem kráľom zeme horlivosť, aby ťa ako nečistú

ohňom spálili.“ Nazýva ju pobeľhcou... tolerancia! Mal chuť upalovať katolícky!

Jeho poverčivosť a ľahkovernosť v rôzne podozrivé proroctvá mu spôsobili už za jeho života európsku hanbu. Najprv navštívil blúznivého Kottera, ktorý predpovedal pád a zánik pápežstva a víťazstvo protestantskej „cirkvi“ a rehabilitáciu „zimného kráľa“ Fridricha Falckého. Jeho „proroctvo“! preložil Komenský r. 1625 do češtiny a odovzdal r. 1626 vypudenému Fridrichovi Falckému (v Holandsku).

Roku 1627 sa zdržoval u šestnásťročnej Kristíny Poniatowskej, ktorá predpovedala to isté. Odobral sa s listom od nej k Valdštejnovi, nebol prijatý, odišiel s ňou do Lešna r. 1628, a keď ani jeho spoluveriaci nechceli jej proroctvám veriť, hájil ich božský pôvod spisom „O pravých a falošných prorokoch“. Potom veril proroctvám opilca Drabíka, ktorý predpovedal víťazstvo protestantov na r. 1656. Všetky tieto „videnia“ preložil do latinčiny v spise „Svetlo v temnotách“, zožal za to posmech vedeckého sveta. Nepekne pochleboval švédskemu kráľovi Karlovi Gustavovi, stavajúc ho nad Alexandra Veľkého.

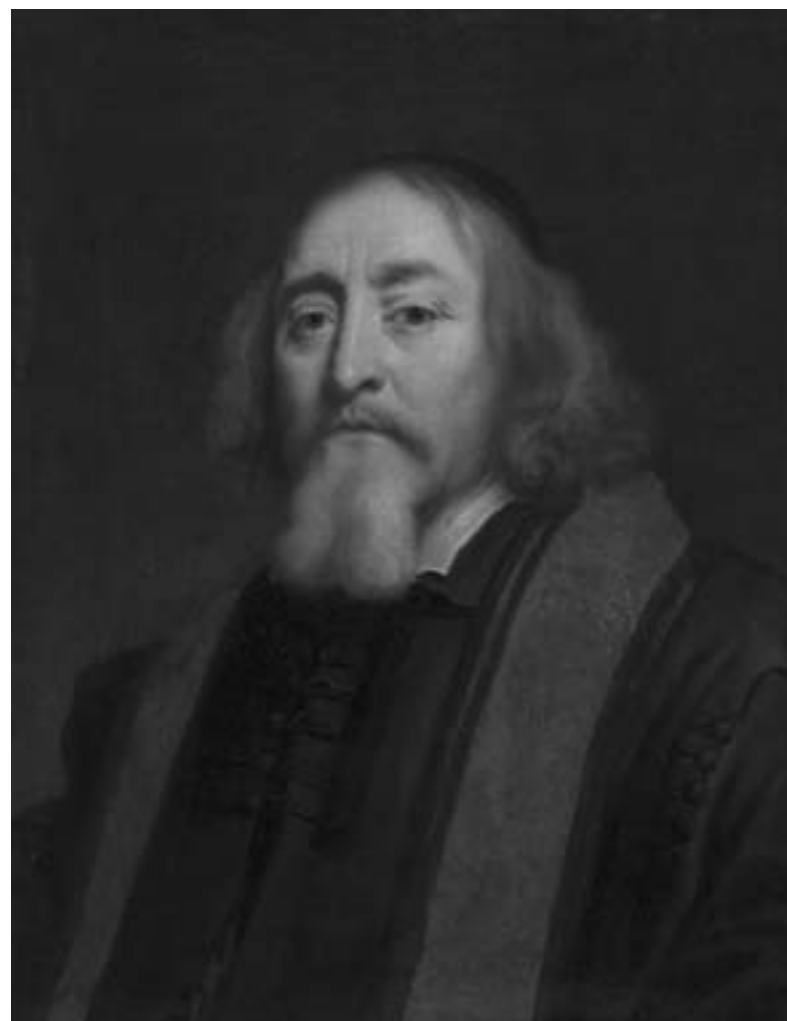
Katolícki Poliáci prijali vľúdne českých emigrantov, a tí sa im zle za to odplatili. Za švédsko-poľskej vojny sympatizovali s protestantskými nepriateľmi Poľska, Komenský sa radoval z víťazstva Švédov, vyzýval

sedmohradského vojvodu, aby sa spojil so Švédmi a napadol Poľsko.

Z knihy *Apologetická abeceda dejín katolíckej cirkve:*

<https://www.zachej.sk/produkt/30371/apologeticka-abeceda-dejin-katolicke-cirkve/>

KONRÁD KUBES

(Pokračovanie z 5. strany)

Mnoho tzv. „azyľantov“ a „hľadáčích ochranu“ pochádza z kriminálnych gangov, ktoré sa zrodili po americkom bombardovaní Líbye a zabití Kaddáfího. Pripomeňme si jeho známy výrok tesne pred smrťou: „A teraz ma počúvajte – vy ľudia z NATO. Bombardujete múr, ktorý zadržáva teroristov do Európy! Bombardujete múr, ktorý zadržáva teroristov z al-Kájdý. Tým múrom bola Líbya. Zničili ste ju. Ste idioti. Pre tisíce migrantov z Afriky, pre podporu al-Kájdý budete horieť v pekle. Ja som nikdy neklamal. Neklamem ani teraz.“ Ešte niekedy okolo roku 2006 mal Kaddáfí povedať, že Alah dá moslimom veľké víťazstvo a Európa sa stane islamským kontinentom za 50 rokov. A je to viditeľné už po 10 rokoch. Na jednej strane vysoká pôrodnosť moslimov a „vymieranie“ Európanov. V Európe vznikajú nové Mekky, nové moslimské štáty.

Rôzni „odborníci“ snívajú o tom, že sa islam po začiatkovej nezlučiteľnosti s kultúrou hostiteľskej krajiny bude „westernizovať“, a postupne integrovať, až vznikne akýsi euro-islam. V Nemecku vymysleli pre moslimov rôzne integračné kurzy, kde im povedia niečo o náboženskej tolerancii v domnieke, že z kurzu už vyjdú osvietení, „westernizovaní“ moslimovia. Generácie Turkov sa narodili v Nemecku a právny štát v európskom zmysle odmietajú. Ich zákonom je šaria, podľa nej aj žijú a ich hlavným mestom je Ankara, a nie Berlín.

V apríli 2017 sa konalo v Turecku ústavné referendum iniciované prezidentom Erdoganom, v ktorom voliči tesnou väčšinou podporili zmenu, že moc bude po voľbách výraznejšie sústredená v rukách prezidenta, ktorý bude po zrušení funkcie premiéra môcť zostať vládou, vydávať dekréty a stanovovať rozpočet. Referendum vyhral Erdogan, síce veľmi tesne, ale vyhral ho vďaka Turkom žijúcim v Európe. Dve tretiny Turkov žijúcich v Nemecku dali svoj hlas Erdoganovi. Podľa starého zvyku, aj tentokrát poslala Ankara svojich ľudí, aby robili politickú kampaň pre Erdogana. Berlín sa ale spamätal a stopol to. Do ulíc sa vyhrnuli Turci všetkých generácií a protestovali proti nemeckej vláde, že ich prezidentom je Erdogan!

Zvláštnu kapitolu tvoria kriminálne moslimské klany. O nich sa začalo písať iba nedávno. Predtým pre médiá a politikov „neexistovali“, nechceli o nich nič vedieť. Jeden rodinný klan pozostáva aj z tisíc alebo viac členov. Prejaví sa to najmä pri rôznych rodinných príležitostiach, napr. pri pohreboch, kde sa zide aj 3000 členov jedného rodinného klanu. Podľa moslimských zvyklostí o vydaji dcér rozhodujú rodičia, oni vyberajú aj ženichov, zväčša bratrancev. Takto založená rodina má 9 až 10 detí, často aj viac. Hlavným príjmom klanov v Nemecku, ale aj inde v Európe, je obchodovanie s drogami, prostitúcia, krádeže a podobné kriminálne delikty. Podľa zverejnených štatistík 90% členov týchto klanov žije zo sociálnych prídavkov, teda z daňových poplatníkov. Podobne je to napríklad aj vo Švédsku, kde 83% tam žijúcich migrantov nežije z platu, ale z podpory a rôznych kriminálnych deliktov.

Koľko kriminálnych klanov operuje napríklad v Nemecku, je ťažko

zistiť. Podľa Ralfa Jägera, ministra vnútra Severného Porýnia-Vestfálska by bola takáto štúdia vraj politicky nekorektná a z policajného hľadiska by sa malo aj zakázať používanie spojenia „rodinný klan. Je potrebné aj vyvarovať sa akejkoľvek klasifikácii, ktorá by mohla byť použitá k zníženiu hodnoty ľudských bytostí.“

„Politická korektnosť“ a Nemecko je kapitola sama osebe. Tou sú Nemci totiž priam posadnutí. Preto prekvapuje, že istá sudkyňa v Hamburgu nechala politickú korektnosť bokom a 40 Afgáncom, ktorí počas súdneho konania (9.2.2019) revali vraj ako pavani a kopali do dverí, atestovala civilizačné deficity a zvieracie správanie. Obžalovaný bol istý Afganec, ktorý sa vo fitnese pohádal s iným Afgancom, a keďže obžalovaný konfrontáciu považoval za ponižujúcu, tak si za budovou fitnesu počkal na toho druhého a zastreľil ho.

V západných krajinách je náboženstvo viac-menej súkromnou záležitosťou. Nezáleží na tom, v čo človek verí. To ale nemožno povedať o islame. S islamom súvisí islamizmus, čo sa vedome popiera. Tvrdenie, že islam nemá nič spoločné s islamizmom, je tak absurdné ako tvrdenie, že alkoholizmus nemá nič spoločné s alkoholom. Hovorí sa o rôznych prúdoch islamu, čím sa podsúva, že existuje aj moderný islam. Zamlčiava sa však, že všetky prúdy islamu majú jednu spoločnú základnú štruktúru, ktorá je nezlučiteľná s modernizovanými spoločenskými a politickými názormi európskej proveniencie. Islam rozdeľuje svet na veriach a neveriacich, kde neveriaci majú menšie práva, povolená je polygamia, je tam džihád, ženy sú bezprávne objekty. Manželstvo medzi bratrancami a sesternicami v arabských krajinách je samozrejmosťou. A tento zvyk uzatvárania manželstiev sa trauje od čias Mohameda! Následkom sú časté rôzne dedičné choroby a aj genetické obmedzenie inteligencie. Korán umožňuje mužom až štyri manželky. Presne reguluje rozvodové konanie a nárok výživného pre ženy, keď očakávajú alebo dojdú dieťa. Nárok na výživné končí ukončením dojčenia a dieťa prechádza automaticky do vlastníctva muža. Krutým rituálom na potlačenie žien je obriezka ženských pohlavných orgánov. Rozšírená je najmä v krajinách sunitského islamu. (Podľa spolkového ministerstva pre rodinu sa každoročne objavujú tisíce prípadov takto zmrzačených dievčat aj v Nemecku). Moslimovia si môžu brať za manželky okrem moslimiek aj židovky a kresťanky. Čiže kresťanky a židovky sa môžu vydávať za moslimov bez toho, aby museli konvertovať. Ich deti sú automaticky moslimami. Moslimským ženám nie je dovolené vydávať sa za kresťanov alebo židov. Môžu tak urobiť iba v tom prípade, ak muž predtým konvertoval na islam. Manželstvo dievčat je povolené už od deviatich rokov. Vo veku 15 rokov sú moslimské dievčatá zväčša vydaté a matkami aj dvoch detí. Moslimovia nesmú konvertovať na kresťanstvo alebo inú vieru a výklad koránu his-

toricko-kriticky nie je možný. V opačnom prípade je dotýčaný obvinený z rúhania. Podľa názoru drvivej väčšiny moslimov a islamských náboženských učencov je korán doslovným vyznaním Boha prostredníctvom proroka Mohameda. Korán obsahuje verše, v ktorých Boh vyzýva veriach prostredníctvom proroka Mohameda k násilii a vojne proti neveriacim. Neveriacich možno vyhnúť, zabiť, dať do otroctva (za výkupné sa môžu vykúpiť). Ak konvertujú na islam, môžu byť omilostení. Podľa tejto logiky by neveriaci na konci boja za pravú vieru boli buď mŕtvi, ztročení, vyhnaní alebo ako podmanení povinní platiť tribút alebo konvertovaní na islam.

Islam znamená podriadenie, prikázania islamu sú nezmeniteľné a človek je výhradne podriadený Alahovi. Korán je večný, 1400 rokov stará svätá kniha a v nej obsiahnuté texty na rozdiel od kresťanskej biblickej exegézy nie je možné inak interpretovať. Islam nie je iba

náboženstvo, ako sa to zvykne tvrdiť. Je to široký komplex náboženských predstáv spojených s normami chovania. Šaria je univerzálna, obsahuje nárok na ideovú prioritu a dominanciu spoločnosti. S európskou kultúrou tu nie je žiadna kompatibilita. Islam funguje v klanových štruktúrach, mimo nich je „nepriateľské územie“. Moslimovia stavajú v Európe jednu mešitu za druhou, a tie sú zasvätené Alahovi. Zaberanie Európy nemôže byť jasnejšie.

Hamed Abdel-Samad sa narodil v Egypte. Ako študent bol prívržencom islamského hnutia Moslimské bratstvo, postupne sa od fundamentalistického islamu odvrátil. V roku 1995 prišiel ako 23 ročný do Nemecka. Ako politológ a publicista sa stal jedným z najznámejších nemeckých kritikov islamu a vydal šesť kníh na túto tému. Tvrdí, že kritika islamu v Európe nie je možná, hlavne z dvoch dôvodov:

a) Politici sa obávajú, že aj najmenšou kritikou islamu, jedno či

oprávnenou, by sa mohli ohroziť obchodné záujmy s moslimskými krajinami; b) by mohlo dôjsť k zníženiu prílivu moslimských imigrantov do Európy.

Hamed Abdel-Samad, podobne ako iní kritici islamu, žije v nebezpečenstve, musí mať osobnú ochranu. Keby žil v doktorom moslimskom štáte, to by sa dalo ešte pochopiť, ale nie v Nemecku, kde je sloboda tlače a prejavu vraj veľkou prioritou.

Hameda Abdela-Samada som videla v niekoľkých zaujímavých televíznych diskusiách. Zaujímavé bolo sledovať aj zoskupenie ostatných diskutujúcich. Na jednej strane bol Hamed Abdel-Samah a na druhej boli 3 - 4 zarytí vyznávači islamu, medzi nimi aspoň jedna „zababušená“ agresívna moslimka. A všetci sa ako sršne pustili do Abdela-Samada a moderátorka podľa „politckej korektnosti“ nezasiahla. Ponajviac len tým, že ho často preušovala a brala mu slovo.

A propos „politcká korektnosť“.

R.Haber

Táto „posvätná krava“ európskych elit má zelenú všade, dokonca aj pri zostavovaní zoznamov knižných bestsellerov. Dostáva sa na ne 10 najpredávanejších titulov daného roka. Kniha Thorstena Schultheho, bývalého nemeckého policajta a publicistu vyšla v roku 2017 pod názvom Kontrollverlust. Wer uns bedroht und wie wir uns schützen (Strata kontroly. Kto nás ohrozuje a ako sa chránime). Obsadila druhé miesto ako najpredávanejšia kniha roka, a to napriek silnej kriminalizácii zo strany verejnoprávnych médií a všemožným protiopatreniam proti šíreniu tejto knihy. Schulte sa v nej zaoberá politikou Angely Merkelovej a Európskou centrálnou bankou. Jeho kniha bola síce bestsellerom, ale mnohé kníhkupectvá ju nepredávali. V regáli „bestsellery“ našiel zákazník oznámenie, že tento Schultheho titul sa v ich kníhkupectvách neponúka.

Zoznamy bestsellerov sú v Nemecku podriadené „politickému korektnosti“. Tituly, ktoré jej nezodpovedajú, sa vynechajú a nasledujúce posunú dopredu. Nič Vám to neprípadná? Mne to pripomína mesačník Zem a Vek, ktorý niektoré obchodné reťazce stiahli z predaja, lebo vraj nezodpovedá tzv. politickej korektnosti.

„Posvätnou kravou“ je aj nekriticizovateľnosť islamu. Potrpia si na ňu najmä novinári a intelektuáli z ľavicového liberálneho tábora. Každý, kto podľa nich kritizuje islam je automatičky xenofóbom, rasistom alebo pravicovým populistom.

Bývalý rakúsky kancelár Sebas-

tian Kurz v januári 2019 sa iba zmienil, že „predavač alebo remeselník, ktorý pracuje, má 3 deti a manželku zarobí mesačne 2500 Eur netto a rodina utečencov, ktorí len čo prišli do Rakúska a ani jeden z nich nepracuje a majú tiež 3 deti, dostane od štátu 2660 Euro“. Nato sa ozval jeden novinár, že prečo by sa malo deťom imigrantov vodiť horšie ako Rakúšanom? A Kurz, div-divúci, dobre že sa nemusel zodpovedať z rasizmu a islamofóbie.

V rámci „vitacej politiky“ (Willkommenskultur) v roku 2015 bolo o mladých, zdravím prekypujúcich moslimov postarané aj po športovej stránke. Autobusy nemeckej Luftwaffe – Bundeswehru ich vozili do zimných stredísk na lyžovačky, napr. na nemeckú stranu Šumavy, na Großer Arber (Veľký Javor). Obľikli ich do značkového zimného oblečenia, na nohy im dali snowboardy alebo lyže a inštruktori ich priučili tomuto zimnému športu. Bundeswehr vypomáhal autobusmi pre dopravu imigrantov v celom Nemecku na kultúrne a športové programy, poriadané nemeckým ministerstvom práce, kultúry a sociálneho fondu pre podporu multikultúrneho spolunažívania v sprievode dakéhoho sniečkára, ktorý sa pritom tiež dobre nabalil. Za peniaze nemeckých daňových poplatníkov, alebo EU – teda nás všetkých.

Nemecké charitatívne združenie (Deutscher Caritasverband) s 590 000 zamestnancami je najdôležitejším súkromným zamestnávateľom v Nemecku. Organizuje pre utečencov a žiadateľov o azyl

rôzne poradenstvá a udržuje pre nich aj psychosociálne strediská. Ponúka im aj akúsi "umeleckú terapiu" (Kunsttherapie) a "rekreačné víkendy" (Erholungswochenenden). V meste Witten môžu mužskí utečenci zo severnej Afriky, Sýrie a Iraku navštevovať bezplatné kurzy v kanoistike vraj v špeciálnom bazéne jednej školy (Brenschenschule). Čo sa naučia v školskom bazéne, môžu vyskúšať v rieke Rúr. Samozrejme, všetko s podporou miestnych charít, pod názvom „pádlovať s utečencami“. Etnickým Nemcom nezostáva nič iné, iba sa so závišťou prizerajú.

Do rúk sa mi dostal časopis z Olefalu (Severné Porýnie-Vestfálsko). Zaujali ma v ňom obrázky približne 10 ročných moslimiek v hidžábe a pod nimi text „Spolu s loptou. Žiadny priestor pre rasizmus. Integrácia v regióne funguje prostredníctvom futbalu“. Ďalej sa tam píše, že imigrantom sa ponúkajú medzinárodné turnaje v rôznych športoch, kurzy jazdy na koni a kurzy v plávaní. Platia to krajské športové organizácie. Pri takejto ponuke nie je div, že sa všetci hrnú do zasnúbenej zeme - do Nemecka!

Uvedeným vymoženostiam pre imigrantov nemecká spoločnosť nevenovala takmer žiadnu pozornosť. Rozruch ale nastal, keď nazlostení taxikári v niektorých spolkových krajinách zverejnili, že vozia imigrantov k lekárom, na rôzne úrady a imigranti vôbec nechodia peši, nechajú sa rozvážať taxíkmi. Platia to obce, čiže daňoví poplatníci.

Na Slovensku sa čičíkame, že

k nám imigranti neprídu, lebo sme chudobní. Sme síce chudobní, ale imigranti by sa u nás nemali zle. Aby zostali aj u nás a veľku neutekali z chudobnejších častí Európy do Nemecka, Švédska a pod. špekuluje Brusel nad zavedením jednotnej úrovne sociálnej dávky pre imigrantov v celej EÚ, samozrejme na úrovni Nemecka. Čo by ste povedali na to, keby robotník na Slovensku zarobil iba čiastku toho, čo by dostal imigrant za nič nerobenie plus plnú zdravotnú starostlivosť? Mimochodom, plnú zdravotnú starostlivosť už aj majú. Ministerstvo vnútra v liste smerovanom obvodným lekárom (všeobecným, detským, gynekologickým a zubným) uvádza, že sú povinní poskytnúť plnú zdravotnú starostlivosť aj cudzincom, ktorým štát udelil tzv. doplnkovú ochranu. A títo cudzinci môžu požiadať aj o zlúčenie rodiny. A koľko rodinných členov to bude? Kto sú tí s doplnkovou ochranou? Z ktorého svetadielu? Kto ich tu nasáňoval za našim chrbtom?

Na koho príkaz?

Aj tí, čo dostali pred 20 – 30 rokmi v Nemecku „Duldung“ (niečo ako dočasné povolenie k pobytu) sú tam dodnes. Pri viacerých manželkách a veľkým počtom detí tvoria dnes silné rodinné, zväčša kriminálne klany, sú súčasťou no-go zón. Pod vedením tretieho sektora a jeho prisluhovačov mohlo by sa to stať trpkou realitou aj na Slovensku.

Zo slov vlastenectvo a láska k vlasti sa stali v Európe nadávky, synonymá spiatocníctva, rasizmu a islamofóbie. Propaguje sa euró-

panstvo na úkor národných štátov. Ulrike Beate Guerotová je profesorkou na univerzite v Kremse a jej špecializáciou je výskum demokracie a európska politika. Podľa nej „národné štáty musia byť v Európe zrušené, pretože my (kto my?, D.V.) chceme európsku demokraciu. Preto musíme pochopiť, že národ nie je nositeľom identity ... Potom máme európsku národnú identitu, založenú na rovnakých právach. A to by bola budúcnosť Európy.“

Francúz Emmanuel Macron po zvolení za prezidenta dal najskôr hrať európsku hymnu a až po nej francúzsku národnú hymnu.

Maroš Šefčovič, podpredseda Európskej komisie pre energetickú úniu a neúspešný kandidát na prezidenta, vyhlásil na oslavách Dňa Európy v Bratislave pre agentúru TASR, že „To, že mladí cítia skôr národne ako európsky, je problém, s ktorým bojujú viaceré členské krajiny.“

Nemecká kancelárka Merkelová zastáva názor, že „Národné štáty musia byť pripravené vzdať sa svojej suverenity“. V roku 2013 vyhrala jej strana (CDU) parlamentné voľby. Minister Hermann Gröhe od radosti nad výsledkom volieb zamával nemeckou vlajkou. Priskočila k nemu Merkelová, vytrhla mu ju z ruky a vlajočku s odporom dala vyniesť von. A takýchto Macronov. Merkelových a im podobných je v Európe viac. Ich cieľom je vybudovať akýsi európsky superštát bez pôvodných obyvateľov - bez etnických Európanov.

DARINA VERGESOVÁ

Americký psychológ Dr. Paul Cameron absolvoval v prvom novembrovom týždni turné po štyroch slovenských mestách, kde prezentoval svoj pohľad na LGBT hnutie a homosexualitu v spoločnosti. Pri tejto príležitosti mu redakcia Christianitas položila zopár otázok týkajúcich sa jeho práce a pohľadu na kontroverznú a citlivo vnímanú tému.

- Pán Cameron, bojujete proti propagácii a nadvláde homosexuality v spoločnosti od začiatku 80. rokov. Mohli by ste nám priblížiť ako vnímate zmeny počas týchto 40 rokov? Čo sa podarilo podľa vás zachrániť a čo je podľa vás už úplne stratené?

- Takmer stále prehrávame. Myslím si, že je to preto, lebo sme sa snažili byť „terapeutickí“ – čiže chceli sme homosexuálov a transsexuálov „vyliečiť“. Neexistuje žiadna spoľahlivá „liečba“ homosexuálnej či transsexuálnej túžby. V skutočnosti „liečebné postupy“, ktoré Cirkev povolila či skúšala, dosahujú krátkodobú mieru vyliečenia približne 5% - 15%, kým dlhodobé miery vyliečenia sú ešte nižšie. Väčšinou je to teda strata času a zdrojov.

Prevenčia formou výchovy, ktorá presvedčí deti, aby nič také neskúšali, či aby sa vyhýbali LGBT, predstavuje oveľa rozumnejšie využívanie zdrojov.

- Už od roku 1983 ste sa stali terčom mediálnych útokov a vylúčili vás z Americkej organizácie psychológov. Odvtedy sa stala perzekú-

Rozhovor s americkým psychológom Paulom Cameronom

cia odporcov sexuálneho liberalizmu v USA a Európe bežnou. Aký je váš názor: máme do činenia s novou totalitou alebo je to len okrajový jav?

- Ružová železná opona, ktorú LGBT komunita okolo seba postavila, aby ju chránila pred kritikou (to Boh / naša biologická prirodzenosť „nás takto stvoril/a“), teraz stojí aj okolo akademických centier a médií. „Elgebetáci“ sa v súčasnosti vydávajú za „obete“ – aby ich nebolo možné podrobovať kritike a boli zaradení do kategórie, v ktorej sú napr. Židia (kvôli holokaustu) či černosi (kvôli otroctvu a diskriminácii).

Nadávanie (do homofóbov) a luhanie (nebol som vylúčený z APA, ani „diskreditovaný“) slúžia ako ochranný štít „obetí“, pretože „obete“ nemusia prakticky nič „dokazovať“.

- Aký význam pripisujete náboženstvu v boji proti sexuálnej zvrátenosti? Predstavuje pre Vás primárny princíp alebo ho považujete za jeden z mnohých terapeutických prostriedkov?

- Náboženstvo dáva silu tým, ktorí bojujú proti LGBT ideológii. Keď nejaký LGBT zanechá svoj doterajší spôsob života, prakticky vždy povie, že je to vďaka náboženstvu. Náboženstvo a jeho motivácie sú minimálne rovnako účinné ako ktorákoľvek z takzvaných „terapií“.

- Sú určité rozdiely medzi Západnou a Východnou Európou ohľadom LGBT propagandy. Čo by ste stručne odporúčali obyvateľom Východnej Európy, aby sa vyhlí presadzovaniu homosexuálnej propagandy?

- Skopírovať ruské zákony proti propagácii homosexuality. Vyhodiť LGBT propagandu zo škôl a univerzít.

- Vaši odporcovia Vás často obviňujú z prekrúcania dát vo výskumoch a štatistikách, prípadne z ich nesprávnej interpretácie. Mohli by ste nám jednoduchým a prístupným spôsobom priblížiť metodiku vašej práce?

- Používam štandardné

metodológie, čítam významné časopisy. Moji odporcovia spravidla klamú. Nech konkrétne ukážu, kde som čo prekrúcoval alebo nesprávne interpretoval. Neukážu a ani nemôžu ukázať.

- Aký postup by ste odporúčal rodičom v prípade, že ich dieťa začne pod vplyvom LGBT propagandy tvrdiť, že sa cíti byť homosexuálom alebo sa dokonca sa identifikuje s opačným pohlavím?

Rodičia by sa mali v prvom rade usilovať chrániť svoje deti pred LGBT propagandou. Ak však dieťa má konkrétne otázky, musia na ne dať rodičia podľa možnosti vyčerpávajúce odpovede.

Ľudia, ktorí odmietajú LGBT propagandu bývajú často vykresľovaní ako agresívni, zakomplexovaní a krutí. Mohli by ste nám priblížiť ako sa tieto vlastnosti vyskytujú u LGBT komunit? Sú to skutočne také komunity ako ich vykresľujú médiá: tolerantné a láskavé? Aké je, pri porovnaní heterosexuálov a homosexuálov per-

cento výskytu agresívnych a násilných jedincov?

Vládne štúdie hovoria, že LGBT majú väčší sklon nosiť zbrane do školy, sú pripravenější na boj. Z vlastnej skúsenosti môžem potvrdiť, že LGBT majú väčší sklon demonštrovať, nadávať, fyzicky hroziť.

- Kedy podľa vás nastal v 20. storočí kultúrny zlom, ktorý umožnil presadzovanie LGBT životných postojov do väčšinovej spoločnosti a čo bolo toho hlavnou príčinou?

- Myslím si, že zo všetkých faktorov mala na spoločnosť najväčší vplyv antikoncepcná tableta. Zmenila vzťahy medzi mužmi a ženami (v dôsledku čoho sa ženy stali agresívnejšie a nezávislejšie), zredukovala potrebu manželstva, pomohla nasmerovať spoločnosť k preceňovaniu „pocitov“ a pomohla sa hnutiu LGBT rozbehnúť (pretože heterosexuáli sa oslobodili od nechcených detí).

- Akú nádej, alebo beznádej vidíte do budúcnosti? Máme šancu ešte zvrátiť súčasný trend vývoja a ak áno ako by mala vyzeráť podľa Vás spoločnosť, ktorá by už nepustila návrat podobných tendencií?

- Myslím si, že nádej stále žije - ale zväčša v strednej a východnej Európe. Padne naša civilizácia? Nevie, možno. Bez ohľadu na to musíme statočne bojovať.

www.christianitas.sk

KULTÚRA

Dvojtyždenník závislý od etiky
Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava
Telefón: 0911 286 452
Vydáva Factum bonum, spol. s r. o.,
Wolkrova 39, 851 01 Bratislava.
IČO: 35 734 710

Predseda redakčnej rady: Július Binder – Šéfredaktor: Teodor Križka – Cena jedného čísla je 1.60 € – Časopis vychádza každé dva týždne, s výnimkou mesiacov júl a august. Ročne vychádza 21 čísel – Stánkový predaj: Mediaprint Kapa, Pressegrasso, a. s. Objednávky prijíma Slovenská pošta na elektronickú adresu: ganisinova.renata@slposta.sk – Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164,

820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk – Telefonické predplatné: 02/54418102 alebo 02/54418091 – Registračné číslo: EV757/08 – Prijímame iba príspevky napísané elektronicky vo formáte word a graficky neupravené. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Stanovisko redakcie sa nemusí zhodovať s názorom autora – E-mail redakcie: kultura@orangemail.sk – Internetová stránka a archív časopisu: www.kultura-fb.sk – ISSN 1335-3470 (tlačene vydanie) ISSN 1336-2992 (online)

Výštudoval psychológiu, matematiku a filozofiu na univerzite v Bonne a matematikú psychológiu v holandskom Nijmegen. Od roku 2004 je členom Nemeckej akadémie vied Leopoldina, o jedenást rokov neskôr sa stáva verejne známym vďaka svojej prednáške a rovnomernej publikácii *Prečo jahňatá mlčia? Venoval ju analýze a kritike elitárskej demokracie, neoliberalizmu, médií, propagandy a jej manipulačných techník, prostredníctvom ktorých držia „mocní“ tohto sveta pod kontrolou masy „nevedomých“*. Rozprávali sme sa s emeritným profesorom všeobecnej psychológie na Univerzite Christiana Albrechta v nemeckom Kieli RAINEROM MAUSFELDOM.

LUCIA ŽATKOVÁ

- Verejnosť Vás spoznala vďaka prednáške, ktorú na Youtube zavesil jeden z Vašich študentov. Okrem iného v nej spomínate to, že „elity“ naozaj ľudí považujú za stádo, ktoré reaguje nevypočítateľne, iracionálne, vášnivo a preto je potrebné ovplyvňovať ho a získať nad ním plnú kontrolu. Máme my ľudia naozaj tendenciu reagovať stádovito? Sme ľahko ovplyvniteľní? V čom táto naša ľudská „slabosť“ spočíva?

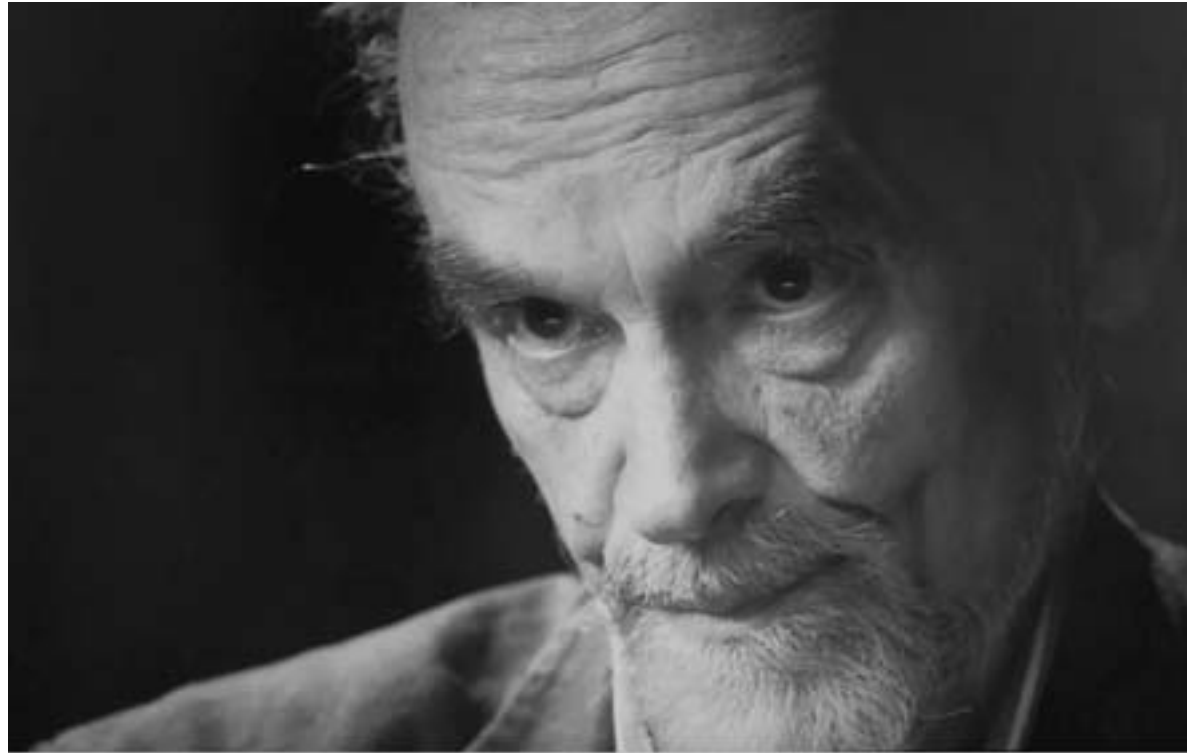
Metaforu pastiera a stáda, ktorá má znázorňovať systém organizácie spoločnosti, nachádzame už v antike. Ťahá sa naprieč celou históriou západného sveta. Podľa nej existuje základný rozdiel medzi tými, ktorí sú schopní a vyvolení k tomu, aby vládli, a tými, ktorým je predurčené, aby slúžili – táto metafora je teda akýmsi odôvodnením oprávnenosti ich nadvlády. Často sa poukazyvalo na to, že národ je neschopný prevziať na seba spoločenskú zodpovednosť, chová sa iracionálne a je hnaný afektami. Ľud sa teda podobá stádu, ktoré potrebuje vodcu. Stačí pohľad do histórie a taktiež momentálnej spoločenskej reality na to, aby ste pochopili, že myšlienka politicky „všekompetentných“, racionálnych a všeobecnému blahu slúžiacich „elit“ nie je ničím iným, ako ich vlastnou fantáziou. Touto ideologickou fikciou odôvodňujú znesvojivanie „hlúpeho ľudu“. My ako ľudia sme od prírody sociálnymi bytosťami – znamená to, že sme sociálne organizovaní a máme sklon k formovaniu hierarchických organizačných štruktúr. To sa potom manifestuje v javoch, ktoré môžeme metaforicky nazvať „sklonom ku stádovitosti“. Aj táto metafora však platí len do určitej miery. Sociálne prejavy tohto „stádovitého pudu“ totiž neprebiehajú úplne podľa šablóny, ale určuje ich široké spektrum iných psychologických vplyvov a v neposlednom rade i naše vedomé rozhodnutia. Určité sklony k stádovitosti u ľudí teda bezpochyby existujú, nie je to však automatizovaný a nekontrolovateľný jav. Faktory, ktoré na celý proces pôsobia, sú veľmi komplexné a môžu byť čiastočne prístupné našej vedomej kontrole. K mentálnej výbave nás ako sociálnych bytostí, patrí široké spektrum možností ako ovplyvňovať myslenie, čítanie a konanie iných ľudí prostredníctvom vyvolávania emócií – radosti, nadšenia, hnevu, rozhorčenia a ostatných. Prípadne aj cez verbálne sprostredkované intelektuálne prostriedky akými sú napríklad prehováranie, presvedčanie, vyhrožovanie, sľubovanie a podobné. Bez psychickej ovplyvniteľnosti by sme neboli sociálnymi bytosťami. Možnosť sociálnej organizácie do veľkej miery spočíva práve v tom, že sme ovplyvniteľní a sami dokážeme ovplyvňovať iných. Toto teda nie je slabosť našej mysle, ale predpoklad k tomu, aby sme mohli sociálnymi bytosťami naozaj byť. Iba ak sa na tieto javy pozeráme z pohľadu mocenských vzťahov, má zmysel nazývať niektoré z vlastností našej mysle „slabými stránkami“. Môžu byť totiž zámerne zmanipulované, aby získali, udržovali a rozširovali moc. V tomto zmysle možno povedať, že metódy propagandy, vyvinuté „elitami“, zámerne využívajú „slabiny“ našej mysle. Mnoho podvodov a ilúzií, ktoré sa dajú použiť aj na účely politickej indoktrinácie, sa zakladá práve na charakteristikách a zásadách jej dizajnu. Základné vnútorné mechanizmy našej mysle sú do značnej miery chránené pred introspektívnymi vhladmi – podvody a manipulácie budú preto stále fungovať aj napriek tomu, že o nich budeme vedieť. Čím viac sa v éteri opakujú nepravdivé výroky, tým viac ich ľudia majú tendenciu vnímať ako pravdivé. Tento efekt sa masívne zvyšuje, ak sa

výrok opakuje v zdanlivo nezávislých zdrojoch. Napríklad – ráno počujeme o Iráne alebo o Venezuele v rádiu, potom o tom čítame vo veľkom denníku a večer pozeráme správy vo verejnoprávnej televízii. Aj keď vieme o efekte, podľa ktorého sa tisíckrát opakovaná lož nakoniec javí ako pravda, opakovane mu podliehame bez ohľadu na to, či sme experti, alebo laici. Všetci bez rozdielu teda podliehame ilúzii informovanosti.

- Znalosti z oblasti psychológie umožňujú „elitám“ v zásade čokoľvek –

PROFESOR RAINER MAUSFELD

Kapitalistická demokracia nemôže existovať bez propagandy – jej manipulačné techniky sú psychologom známe už viac ako sto rokov

usmerňujú „stádo“ podľa toho, ako potrebujú. Hovoríme o tzv. „opinion menagemente“ teda menežovaní názorov, či menežmente hnevu davu, o vyvolávaní protivilných protestov, revolúcií. Ako sa menežuje názor, rozhorčenie? Ide o „vedu“, ucelený súhrn akýchsi techník, ktorými je možné dosiahnuť želaný stav?

- V totalitárnych a autoritatívnych systémoch nie je obzvlášť dôležité ovplyvňovať názory a pocity, lebo nadvláda môže byť vykonávaná a stabilizovaná pomocou násilia. Až v kapitalistických demokraciách je ovplyvňovanie a riadenie názorov centrálnym nástrojom vládnutia – demokracia a kapitalizmus sú totiž v neriešiteľnom konflikte a stoja oproti sebe v neustále napätom vzťahu. Kapitalizmus si vyžaduje podriadenie sa moci, ktorú uplatňuje menšina vlastníkov nad väčšinou nevlastníkov a zásadne tým vylučuje oblasť hospodárstva a majetkových pomerov spod demokratickej kontroly. Tí, ktorí sú pri moci, sa nechcú vzdáť slova „demokracia“ a možnosti týmto slovom pomenovať systém, ktorý im vyhovuje. Je to zároveň efektívny a lacný spôsob predchádzania novej revolúcií. Prípúšťajú preto demokratické prvky len v prípade, že náklady na represívne opatrenia by boli príliš vysoké. A práve v takýchto prípadoch je potrebný menežment názorov, ktorý je lacnejší ako represívne opatrenia. Ľud si vďaka nemu ani nevšimne, že nedostáva naozajstnú demokraciu ale len jej ilúziu. Z pohľadu mocných má takáto „demokracia“ výhodu v tom, že zabraňuje ostrejším konfliktom medzi elitnými zoskupeniami s rôznymi záujmami. Takáto ilúzia demokracie, ponúknutá ľuďom, musí byť pre elity bezriziková a nesmie ohrozovať ich postavenie a majetkové pomery. „Kapitalistická demokracia“ je preto odkázaná na vývoj vhodných techník propagandy a menežmentu názorov, ktorými zakrýva už spomínané neriešiteľné rozpory medzi kapitalizmom a demokraciou. „Kapitalistická

demokracia“ nemôže existovať bez masívneho ovplyvňovania verejnej mienky a bez systematického vyvolávania strachu – prinajmenšom od začiatku minulého storočia kráča ruka v ruku s rozvojom stále účinnejších techník manipulácie názorov, vytvárania strachu a politickej apatie. Za účelom toho, aby bola „kapitalistická demokracia“ pre centrálnu moc bezriziková, sa už začiatkom minulého storočia hlavne v USA investovali veľké finančné prostriedky do vývoja širokého arzenálu techník, určených na manipuláciu mienky a chovania mas, na kontrolu a podkopávanie

Pokiaľ sú centrálna oblasť spoločnosti – hlavne hospodárstvo a médiá – vyňaté spod demokratickej kontroly, nemôže existovať neskreslený a všetkým rovnako prístupný verejný diskusný priestor. Tým pádom nie je vôbec možné hovoriť o nejakej demokracii. Momentálne fungujú masmédiá ako „hlásna trúba“ systému, to znamená, že vykresľujú a interpretujú spoločenské pomery takým spôsobom, aby upevnili postavenie naozajstných držiteľov moci.

- Krátko sa dotkneme zaujímavého fenoménu – práve mainstreamové médiá

sažnými, nezmyselnými, ale ľúbivými frázami.

- V súvislosti s témou nie je možné obísť termín „spin doktori“ – prekrúcači reality, alebo skôr propagandisti, ktorých „otcom“ bol synovec Sigmunda Freuda, propagandista v službách vlád a korporácií, Edward Bernays. O.i. je autorom myšlienky, podľa ktorej sme každodenne manipulovaní relatívne malým množstvom ľudí, ktorí rozumejú mentálnym procesom a spoločenským vzorcom mas. Tvrdí, že vedomá a inteligentná manipulácia návykov a názorov mas je dôležitým elementom demokratickej spoločnosti. Moment... ako idú tieto veci dokopy? Manipulácia a demokracia?

- Vlastne nejdu dokopy vôbec, lebo demokracia v tom duchu, ako ju rozvíjalo osvietenstvo, znamená práve socializáciu moci a politickej sebaurčenie. Každý občan by mal mať primeraný podiel na všetkých rozhodnutiach, ktoré ovplyvňujú jeho spoločenský život. Všetci občania majú teda nárok na plnú demokratickú účasť na všetkých dôležitých aspektoch spoločnosti. Ústredná myšlienka demokracie sa zrodila z úsilia vyvolať ponaučenie z obrovského množstva preliatej krvi v histórii a postaviť civilizačný obranný val proti excesom moci a proti uplatňovaniu práva silnejšieho. Pochopiteľne, tým, ktorí sú pri moci, demokracia nevoní, pretože by obmedzovala ich moc a ohrozovala ich postavenie. Demokracia totiž znamená práve obmedzovanie túžby bohatých a vplyvných po moci a o to „elity“ samozrejme nemajú záujem. Z toho vyplýva napätie medzi túžbami vládnucej vrstvy, upevňujúcej svoje postavenie a status, a našou požiadavkou cítiť sa spoločensky autonómne a „svojprávne“. Ako sa teda dá z pohľadu mocných toto napätie eliminovať tak, aby sa zaobšlo bez krvavých revolúcií? Riešenie spočíva v tom, že túžbu občanov po slobode uspokojá náhradou – teda ilúziou demokracie. Na to, aby sa vytvorila takáto ilúzia, treba predovšetkým vhodné metódy indoktrinácie a manipulácie verejnej mienky. Takéto metódy musia veľmi účinne zakrývať skutočnosť, že ide iba o ilúziu demokracie a nesmú byť ľahko odhaliteľné ako manipulatívne. Propaganda totiž stráca svoj účinok, ak je príliš zřejmé, že ide o propagandu. Úspech moderných propagandistických techník v kapitalistických demokraciách spočíva najmä v jednom – veľká časť dnešnej populácie je presvedčená, že v spoločnosti, v ktorej žijú, propaganda jednoducho neexistuje.

- Zaujímavý je aj fakt, že najhlasnejšími obhajcami názorov mainstreamu sú práve ľudia vzdelaní a kreatívni – intelektuáli, umelci. Do bodky preberajú názory „z novín“ za svoje, na ich šírenie majú samozrejme k dispozícii obrovský mediálny priestor. Pohľad na „indoktrinovaných intelektuálov“ neschopných akéhokoľvek pátrania, ktoré by ich mohlo zaviesť mimo prúdu, je občas neuveriteľne smutný. V čom tkvie tajomstvo indoktrinácie intelektuála? Ako je z pohľadu psychológa možné, že systém dokáže zmagoríť práve týchto ľudí?

- Dôvod je pomerne jednoduchý: žurnalisti, intelektuáli, profesori, ako aj všeobecne tzv. vzdelané vrstvy patria k tým, ktorí najdlhšie prechádzali vzdelávacími inštitúciami spoločnosti a tomu zodpovedajúcemu kariéromu filtru. Vzdelávacie inštitúcie spoločnosti, rovnako ako ideologicky zaťažené povolania, sú hlavnými šíriteľmi samotnej ideológie – je to skutočnosť, ktorú ovláda každý sociológ. Z toho vyplýva, že vo všetkých dobách práve takzvané vzdelané vrstvy vykazujú obzvlášť vysoký stupeň ideologickej indoktrinácie. Osvojili si ju tak intenzívne, že si už ani neuvedomujú, ako hlboko sú sami indoktrinovaní. Plávajú vo vládnucej ideológii ako ryba vo vode a pritom sú voči nej úplne slepi. Tak, ako obyvatelia jaskyne v známom Platónovom podobenstve, reagujú vyslovene agresívne, ak niekto na ich slepotu poukazuje. Vo svojich ideologických pohľadoch na vec sa neustále vzájomne uistujú – akoby tým zvyšovali subjektívny obsah pravdy, vlastných názorov a postojov. Preto je pre nich často nemysliteľné, že svojimi názormi a konaním v skutočnosti len ideologicky stabilizujú prevládajúce mocenské pomery. Nie je sa čo čudovať, že žurnalisti a intelektuáli sa chovajú ako železné piliny v magnetickom poli moci.

(Pokračovanie v budúcom čísle)

emancipačných hnutí a obmedzenia disentu. Dialo sa tak najmä za výdatnej pomoci a využitia poznatkov sociálnych vied a psychológie. Tieto psychologické techniky menežmentu názorov nie sú ani tak samostatnou vedou, ako skôr akýmsi druhom „remesla“, využívajúcim vedecké poznatky z psychológie. Techniky a prostriedky na manipuláciu mas existovali už v antike, avšak od začiatku minulého storočia sa v nepredstaviteľnom rozsahu systematicky zdokonaľovali.

- Klúčovú rolu na scéne hrajú médiá, ktoré sami seba považujú za „strážne psy demokracie“. Nie sme však naivní a už dávno sme zistili, že ich hlavnou úlohou rozhodne nie je šírenie pravdy. Akú úlohu z vášho pohľadu zohrávajú médiá v systéme? Akým spôsobom na „betónovaní“ tohto systému a ovplyvňovaní mas pracujú?

Úloha médií je v demokracii vskutku rozhodujúca, pretože demokracia čelí naozaj ťažkej úlohe – musí rozvíjať postupy, pomocou ktorých je možné harmonicky zosúladiť rôznorodosť a pluralitu veľmi odlišných záujmov spôsobom, umožňujúcim politické konanie v zmysle všeobecného záujmu. Názorová výmena sa v nej uskutočňuje prostredníctvom verejnej diskusie, verejný diskusný priestor je srdcom demokracie. Svoju funkciu však môže plniť iba vtedy, ak je neporušený, to znamená, ak nie je narušený alebo manipulovaný silnými záujmovými skupinami. Korporátne médiá nemôžu zo svojej podstaty plniť takúto úlohu, pretože sa na základe svojho zapojenia do štruktúry ekonomickej moci takmer nevyhnutne a automaticky stávajú nástrojom, prostredníctvom ktorého sa silné hospodárske záujmové skupiny chcú prezentovať vo verejnom diskusnom priestore. Nemôžeme sa teda pozrieť na otázku postavenia médií v demokracii izolovane – musíme sa zamyslieť nad tým, do akej miery a či vôbec sú demokraticky organizované aj ostatné sektory spoločnosti.

vyšli s termínom „fake news“ či „postfaktická doba“. Termínom fake news samozrejme označujú všetko, čo nekorešponduje s ich unisono znejúcim a jediným správnym názorom. Je to ohromný paradox, keďže práve médiá hlavného prúdu s nebetýchnou drzosťou prekrúcajú fakty a lusknutím prsta dokážu urobiť z čiernej bielu a z vraha obeť. Čo je toto za psychologický „mediálny“ ťah? Akoby zlodej kričal: chyťte zlodeja!

- Tak, ako bolo povedané: funkciou mainstreamových médií je zabezpečenie nadvlády oficiálnych názorov a udržanie disentu pod kontrolou. K tomu existuje široká škála nástrojov – patrí k nim samozrejme aj vyslovene „neohrabaná lož“. Pretože lož je v každodennom politickom živote samozrejmosťou, týka sa tak politikov, ako aj médií. Jean-Claude Juncker, bývalý predseda Európskej komisie koniec koncov jasne uviedol: „Keď to bude vážne, musíte klamať.“ A samozrejme, v politike je to vždy vážne... Ideálne je, ak už nepotrebnú ani klamať, pretože ľudia sa o pravdu nezaujímajú, sú politicky apatickí a infantilizovaní. Intelektuálni spolupáchatelia mocenských elit rýchlo pochopili, že demokracia môže fungovať v požadovanom zmysle len vtedy, ak sa za pomoci vhodných psychických techník podarí dosiahnuť komplexnú politickú letargiu ľudu. K mediálnemu súboru nástrojov na indoktrináciu, vyvolanie dezorientácie a politickej apatie patrí aj zámerná zámena faktov za názory, vytrhávajú faktov z kontextu a ich znovuposkladanie takým spôsobom, aby podporovali oficiálne pretláčaný názor. Patrí k tomu aj ohováranie a nálepkovanie pre ich zámer vhodnými výrazmi ako napríklad „fake news“, „konšpiračné teórie“ a mnohými ďalšími. V neposlednom rade tento súbor nástrojov obsahuje aj techniky, ktorých cieľom je blokovat schopnosť ľudí vytvárať si vlastné názory. Dá sa to dosiahnuť relatívne ľahko – zaplavením trivialitami alebo úplným zahltením diskusného priestoru bezob-